

„DNB Latvijas barometra” apraksts

„DNB Latvijas barometrs” ir Latvijas iedzīvotāju noskaņojuma, viedokļu un attieksmes pret dažādiem sociāliem, ekonomiskiem u.c. jautājumiem pētījums, kurš ietver arī dažādu sfēru pazīstamu ekspertu vērtējumu un cēloņsakarību analīzi.

„DNB Latvijas barometrs” tiek veidots katru mēnesi, un tajā tiek pētītas konkrētā brīža aktuālākās norises. Paralēli katrā no aptaujām sabiedrībai tiek uzdots arī indikatoru jautājumu kopums, kas norāda uz vispārējā sabiedrības noskaņojuma izmaiņām.

Dati tiek iegūti SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi katru mēnesi tiek aptaujāti ne mazāk kā 1000 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā. Izlase ir reprezentatīva attiecībā pret ģenerālo kopumu. Pētījuma statistiskā kļūda kopējiem atbilžu sadalījumiem nepārsniedz + / - 3% robežas.

„DNB Latvijas barometra” Nr.46 satura rādītājs

Informācija par „DNB Latvijas barometru”	1
I DAĻA - INDIKATORI	
Kopējais sabiedrības noskaņojums	3
Tagadnes un nākotnes vērtējums	3
Kopējās situācijas attīstības vērtējums	4
Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums	4
Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums	6
Iespēju atrast labu darbu vērtējums	7
Valdības darba vērtējums	7
II EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM	
Margarita Dunska, Ģirts Beikmanis, Iveta Kažoka, Gundars Ķeniņš – Kings, Pēteris Strautiņš, Ieva Strode	8
III DAĻA – MĀJOKĻI	
Uzskati par pašreizējo mājokli.....	11
Mājokļa iegādes kritēriji.....	12
Ar mājokļa uzturēšanu saistītās izmaksas	14
Prognozes par nekustamo īpašumu jomu Latvijā	15
IV DAĻA –EKSPERTU KOMENTĀRI PAR MĀJOKĻIEM	
Margarita Dunska, Ģirts Beikmanis, Valts Kalniņš, Gundars Ķeniņš – Kings, Jevgēnija Markova, Ainārs Pauniņš, Aivita Putniņa, Pēteris Strautiņš, Ieva Strode, Edgars Šīns, Aija Žīgure.....	16
PIELIKUMI	
Aptaujas tehniskā informācija	20
Aptaujā izmantotā anketa.....	21

„DNB Latvijas barometra” Nr.46 vajadzībām veiktās aptaujas tehniskā informācija

Aptaujas dati iegūti pētījumu centra SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptaujā, laika posmā no 10.02.2012. līdz 22.02.2012. Ar stratificētās nejaušās izlases metodi, veicot tiešās intervijas respondentu dzīves vietās, tika aptaujāti 1022 respondenti vecumā no 18 līdz 74 gadiem visā Latvijā

I DAĻA – INDIKATORI

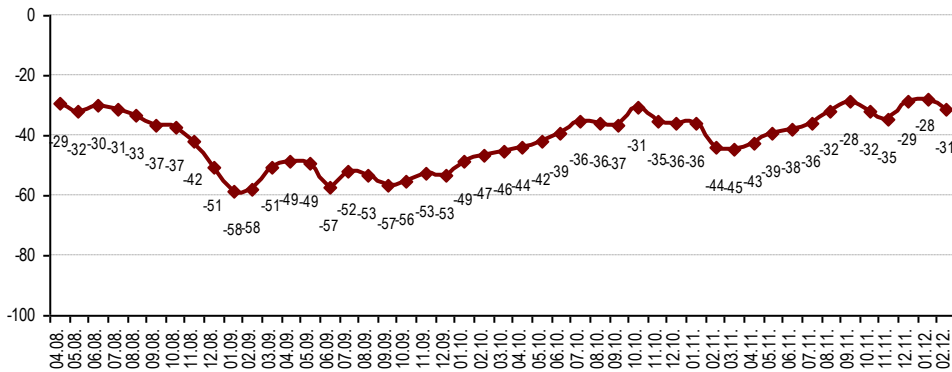
„DNB Latvijas barometra” Nr.46 galvenie rezultāti

Apkopojot „DNB Latvijas barometra” Nr.46 datus, jāsecina, ka iedzīvotāju noskaņojums ir nedaudz pasliktinājies: ja janvārī Kopējā noskaņojuma indekss bija -28, tad februārī tas ir -31. Tiesa, kritisko vērtējumu īpatsvars pieaudzis, tikai vērtējot pašreizējo situāciju (Tagadnes vērtējuma indekss samazinājies par 4 punktiem). Savukārt, vērtējot nākotni, aptaujātie februārī bijuši nedaudz mazāk kritiski nekā janvārī (Nākotnes vērtējuma indekss pieaudzis par 1 punktu): kritisko vērtējumu pieaugums vērojams visos pētījuma ietvaros analizētajos indikatoros, izņemot iedzīvotāju prognozes valsts ekonomikas un savas ģimenes stāvoklim tuvākā gada laikā, kur februārī, salīdzinot ar janvāri, vērojams neliels kāpums. Tiesa, jāņem vērā, ka, prognozējot gan ekonomikas stāvokļa, gan ģimenes materiālā stāvokļa attīstību tuvākā gada laikā, aptaujātie visbiežāk teikuši, ka stāvoklis, salīdzinot ar pašreizējo, nebūs mainījies. Jāpiebilst, ka salīdzinoši būtiskākais kritisko vērtējumu īpatsvara kāpums februārī, salīdzinot ar janvāri, vērojams valdības darba vērtējumā.

- Iedzīvotāju uzskati par **kopējās situācijas attīstību** valstī pēdējo trīs mēnešu laikā kļuvuši nedaudz pesimistiskāki: laika posmā no 2011.gada decembra līdz 2012.gada februārim nedaudz palielinājies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka situācija attīstās nepareizi (no 61% līdz 64%), un nedaudz samazinājies atbildes „*pareizā virzienā*” minēšanas biežums (no 21% līdz 16%).
- Arī aptaujāto vērtējums **pašreizējam ekonomikas stāvoklim valstī** pēdējo trīs mēnešu laikā kļuvis kritiskāks: ja 2011.gada decembrī 69% aptaujāto norādīja, ka ekonomikas stāvoklis valstī ir slikts, tad 2012.gada februārī tā uzskatīja 73%. Februārī, salīdzinot ar janvāri, nedaudz kritiskāks kļuvis arī vērtējums **ekonomikas stāvokļa izmaiņām**: aptaujātie nedaudz biežāk teikuši, ka ekonomiskā situācija šobrīd pasliktinās (janvārī: 31%, februārī: 34%). Savukārt **prognozes tam, kā ekonomiskais stāvoklis attīstīsies tuvākā gada laikā**, kopš 2011.gada novembra pakāpeniski kļuvušas nedaudz mazāk pesimistiskas: ja 2011.gada novembrī to, ka ekonomiskais stāvoklis pēc gada būs pasliktinājies, norādīja 34% aptaujāto, tad 2012.gada februārī šādu uzskatu pauda 26%. Tiesa, visbiežāk aptaujātie joprojām uzskata, ka stāvoklis pēc gada nebūs mainījies (44%).
- Kā liecina „DNB Latvijas barometra” Nr.46 dati, februārī (40%) iedzīvotāji nedaudz biežāk nekā janvārī (37%) teikuši, ka viņu ģimenes **pašreizējais materiālais stāvoklis** ir slikts, nedaudz retāk to raksturojot kā labu (janvārī: 11%, februārī: 9%). Savukārt, prognozējot, kā **ģimenes materiālais stāvoklis attīstīsies tuvākā gada laikā**, pēdējos trīs veiktajos „DNB Latvijas barometra” pētījumos pozitīvas prognozes sniegtas nedaudz biežāk nekā negatīvas. Tā, 2012.gada februārī to, ka stāvoklis pēc gada būs pasliktinājies, atzīmēja 15%, bet uzlabošanos prognozēja 18%. Tiesa, vairāk nekā puse aptaujāto domā, ka stāvoklis pēc gada nebūs mainījies (52%).
- Lūgti izvērtēt **iespējas Latvijā atrast labu darbu**, februārī iedzīvotāji nedaudz biežāk nekā janvārī teikuši, ka tās ir sliktas (janvārī: 73%, februārī: 76%). To, ka iespējas ir labas, februārī joprojām norāda vien neliela aptaujāto daļa (3%; janvārī: 4%).
- Pēc attieksmes uzlabošanās, kas bija vērojama iepriekšējo četru mēnešu garumā, iedzīvotāju **vērtējums valdības darbam** 2012.gada februārī atkal kļuvis kritiskāks: ja 2012.gada janvārī ar to neapmierināti bija kopumā 75% iedzīvotāju, tad februārī – jau 4/5 aptaujāto (80%).

Kopējais sabiedrības noskaņojums

Kopējā noskaņojuma INDEKSS

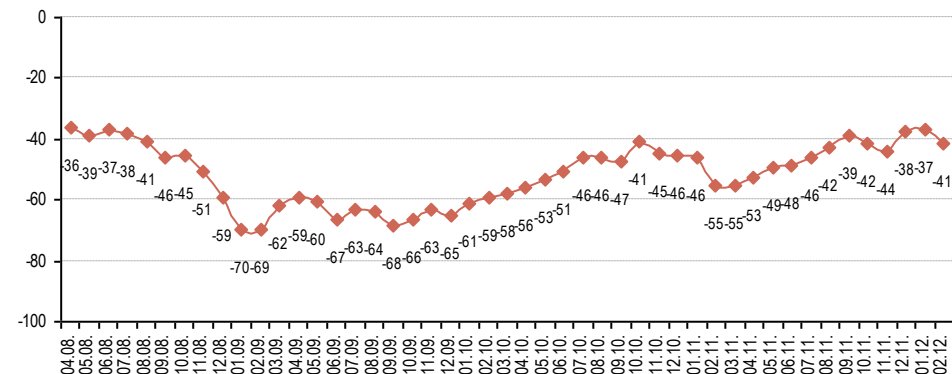

Visi respondenti

Analizējot „DNB Latvijas barometra” Nr.46 datus, var secināt, ka pēc iepriekšējos divos mēnešos piedzīvotā kāpuma, 2012.gada februārī sabiedrības Kopējā noskaņojuma indekss atkal ir kļuvis nedaudz kritiskāks: ja laikā no 2011.gada novembra līdz 2012.gada janvārim indekss bija uzkāpis no -35 līdz -28, tad februārī tas atkal bija samazinājies līdz -31.

Tagadnes un nākotnes vērtējums

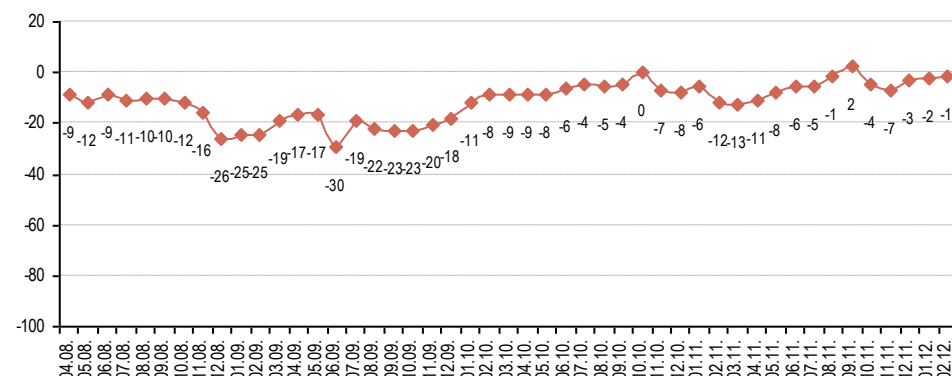
Tagadnes vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

Kritiskas attieksmes pieaugums vērojams arī Tagadnes vērtējuma indeksā: salīdzinot ar janvāri, tas samazinājies par 4 punktiem (no -37 janvārī līdz -41 februārī).

Nākotnes vērtējuma INDEKSS

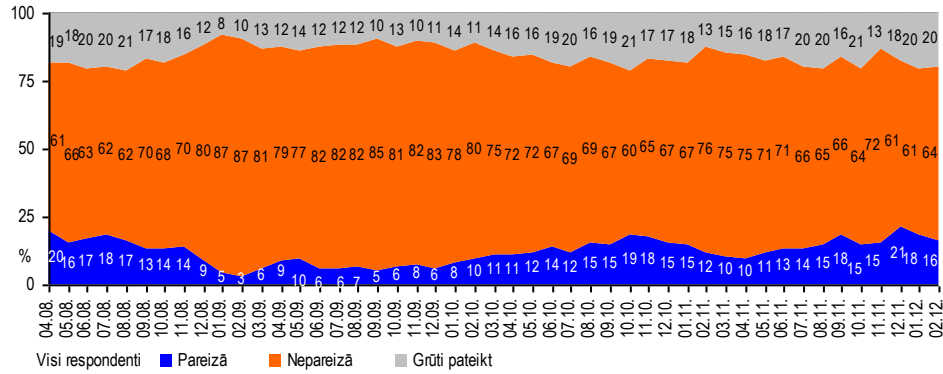
Visi respondenti

Savukārt Nākotnes vērtējuma indekss februārī, salīdzinot ar janvāri, ir nedaudz uzlabojies (no -2 līdz -1). Jāatzīmē, ka, lai arī minimāla, tomēr uzlabošanās nākotnes vērtējumā vērojama kopš 2011.gada novembra (šajā laika posmā indekss uzlabojies no -7 līdz -1).

Kopējā noskaņojuma indekss ir aprēķināts, balstoties uz „DNB Latvijas barometrā” iegūtajiem rādītājiem par iedzīvotāju attieksmi pret kopējo situāciju Latvijā, valdības darbu, ekonomikas stāvokli un tā attīstības tendencēm, darba iespējām, kā arī iedzīvotāju materiālā stāvokļa pašvērtējumu. Kopējā noskaņojuma indekss ir iegūts no 8 apakšindeksiem, kas detalizētāk analizēti tālāk materiālā. Indekss var svārstīties no +100 (visi vērtējumi pozitīvi) līdz -100 (visi vērtējumi negatīvi). Tagadnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 6 apakšindeksiem (kopējās situācijas attīstības vērtējuma, pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma, ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena, pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma, darba izredžu vērtējuma un valdības darba vērtējuma indeksa). Nākotnes vērtējuma indekss tiek aprēķināts kā vidējais rādītājs no 2 apakšindeksiem (Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes un ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes).

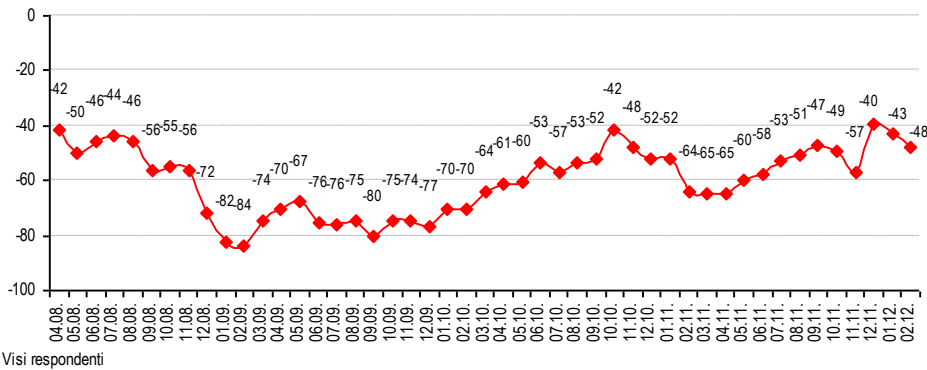
Kopējās situācijas attīstības vērtējums

Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Iedzīvotāju vērtējums kopējās situācijas attīstībai valstī 2012.gada februārī, salīdzinot ar janvāri, ir vēl nedaudz pasliktinājies. Aptaujātie nedaudz biežāk teikuši, ka situācija attīstās nepareizi (janvārī: 61%, februārī: 64%) un nedaudz retāk – ka pareizi (janvārī: 18%, februārī: 16%).

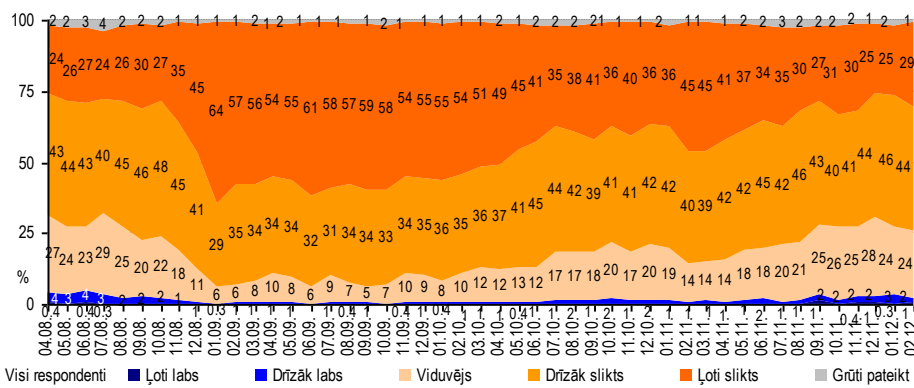
Kopējās situācijas attīstības vērtējuma INDEKSS

Latvijas ekonomikas stāvokļa vērtējums

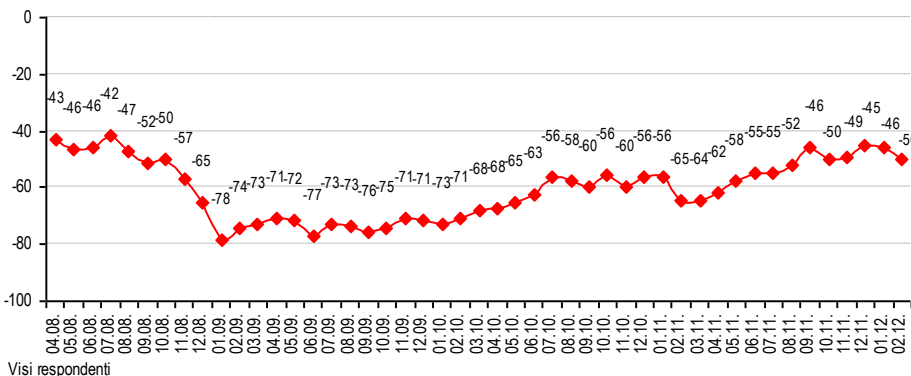
Pašreizējā Latvijas ekonomiskā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Kā liecina „DNB Latvijas barometra” Nr.46 dati, aptaujāto vērtējums valsts pašreizējam ekonomikas stāvoklim pēdējo trīs mēnešu laikā ir nedaudz pasliktinājies. Laika posmā no 2011.gada decembra līdz 2012.gada februārim nedaudz (no 69% līdz 73%) pieaudzis kritisko atbilžu („drīzāk slikts” un „ļoti slikts”) minēšanas biežums. Līdzīgi kā iepriekšējās divās aptaujās, valsts ekonomikas stāvokli par labu („drīzāk labs” un „ļoti labs”) joprojām uzskata vien 3% iedzīvotāju.

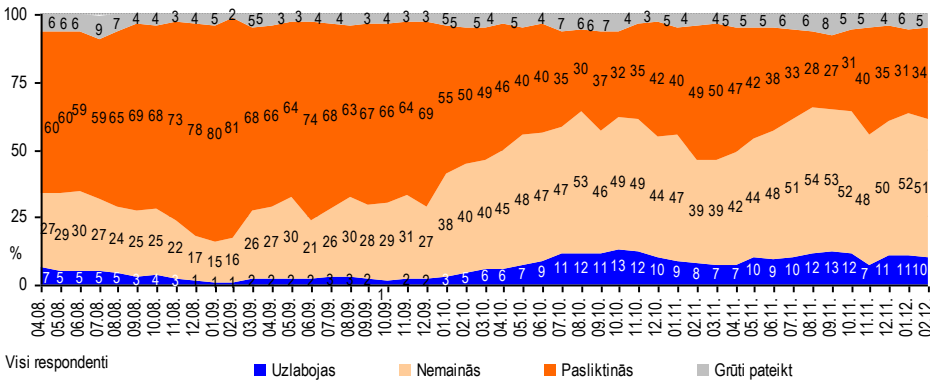
Pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējuma INDEKSS

Apakšindeksi atspoguļo pozitīvo un negatīvo vērtējumu īpatsvaru starpību, kur daļēji pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums (%) ir reizināts ar koeficientu 0.5, bet pilnībā pozitīvo/negatīvo vērtējumu minēšanas biežums - ar koeficientu 1. Līdz ar to indekss var svārstīties robežās no +100 līdz -100.

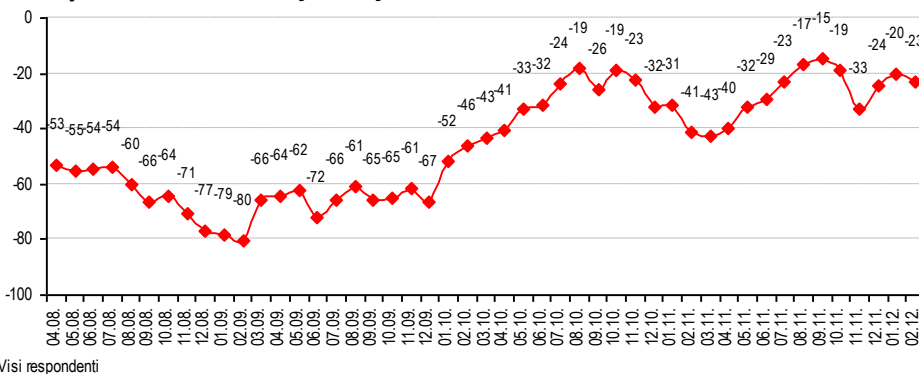
Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums

Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

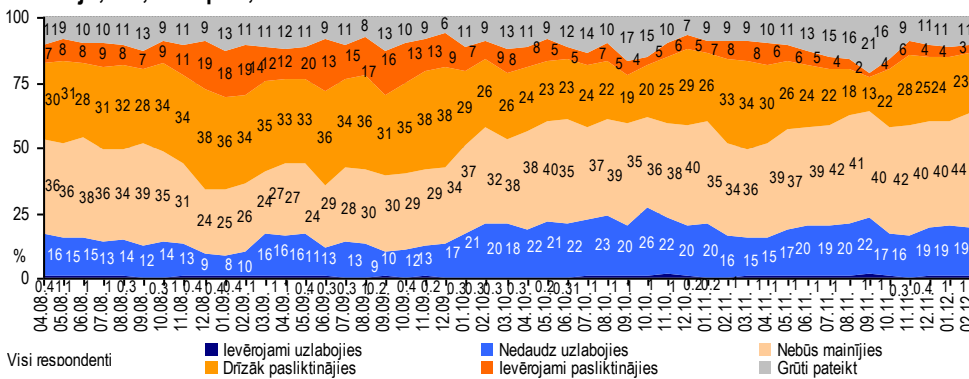
Februārī, salīdzinot ar janvāri, nedaudz kritiskāks kļuvis arī iedzīvotāju vērtējums ekonomikas stāvokļa izmaiņām. Respondenti nedaudz biežāk teikuši, ka stāvoklis šobrīd „pasliktinās” (janvārī: 31%, februārī: 34%). Savukārt iedzīvotāju īpatsvars, kuri uzskata, ka ekonomikas stāvoklis valstī šobrīd „uzlabojas”, pēdējo trīs mēnešu laikā nav būtiski mainījies (tas ir svārstījies robežās no 10% līdz 11%). Jāatzīmē, ka joprojām aptuveni puse aptaujāto norādīja, ka ekonomiskā situācija šobrīd „nemainās” (51%).

Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu virziena INDEKSS

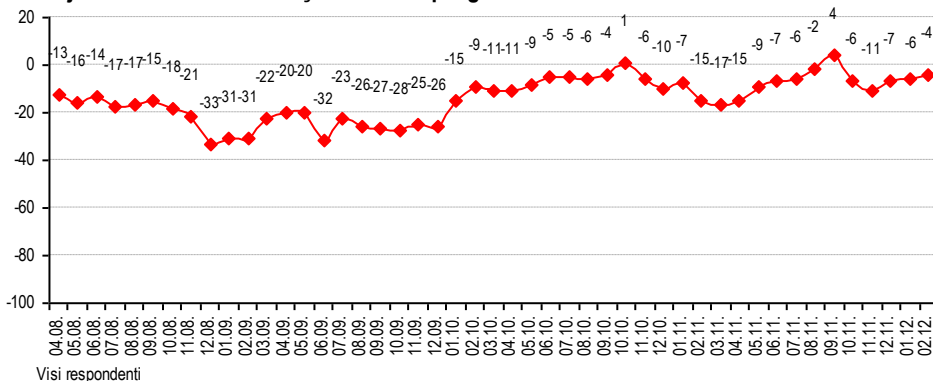
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Atšķirībā no pašreizējā ekonomiskā stāvokļa un tā izmaiņu vērtējuma, februārī iedzīvotāju prognozes ekonomikas stāvokļa attīstībai kļuvas nedaudz mazāk kritiskas. Pesimistisko prognožu („drīzāk pasliktinājies” un „ievērojami pasliktinājies”) minēšanas biežums pakāpeniski samazinājies no 34% 2011.gada novembrī līdz 26% 2012.gada februārī. Tiesa, to, ka stāvoklis pēc gada būs uzlabojies („nedaudz uzlabojies” un „ievērojami uzlabojies”) iedzīvotāji joprojām norādīja retāk (20%), bet visbiežāk prognozēts, ka ekonomikas stāvoklis valstī pēc gada „nebūs mainījies” (44%).

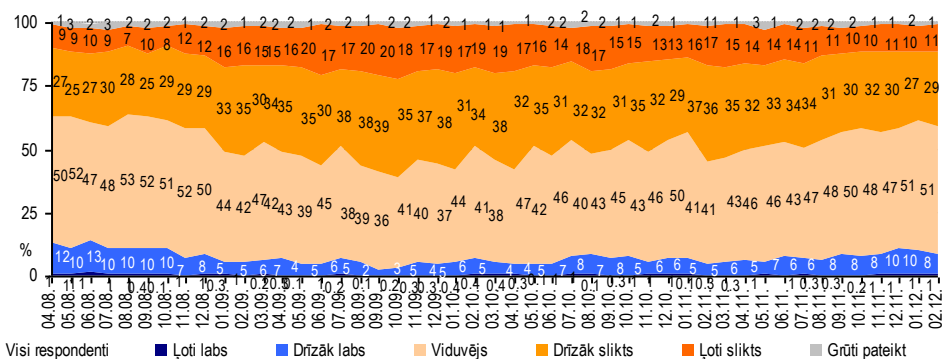
Latvijas ekonomikas stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

Ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

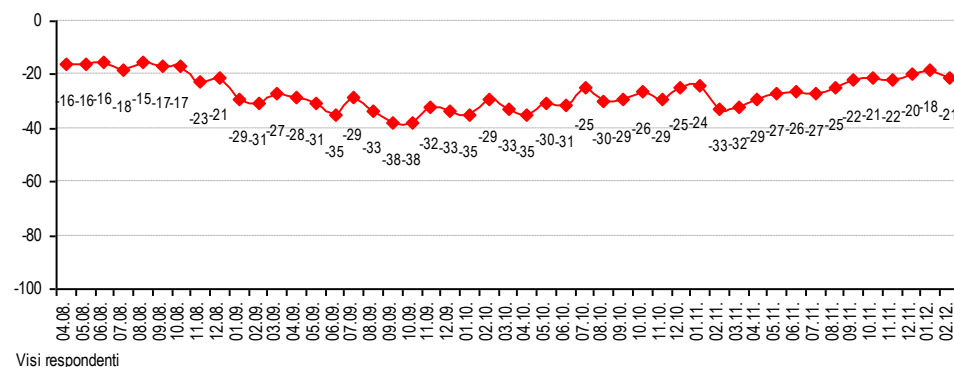
Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējums

Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsprāt, tas ir...

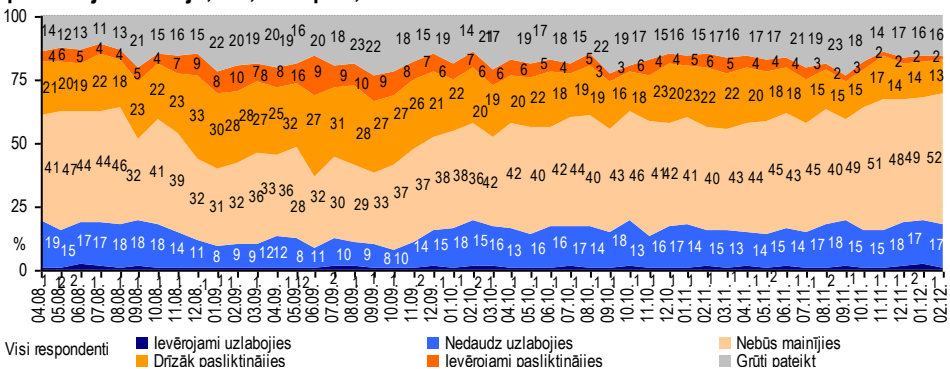
Lūgti novērtēt savas ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli, februārī (40%) aptaujātie nedaudz biežāk nekā janvārī (37%) to raksturojuši kā sliktu („drīzāk slikts” un „ļoti slikts”) un nedaudz retāk – kā labu („drīzāk labs” un „ļoti labs”) (janvārī: 11%, februārī: 9%). Jāatzīmē gan, ka joprojām visbiežāk iedzīvotāji teikuši, ka viņu ģimenes pašreizējais materiālais stāvoklis ir „viduvējs” (51% gan janvārī, gan februārī).

Pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma INDEKSS

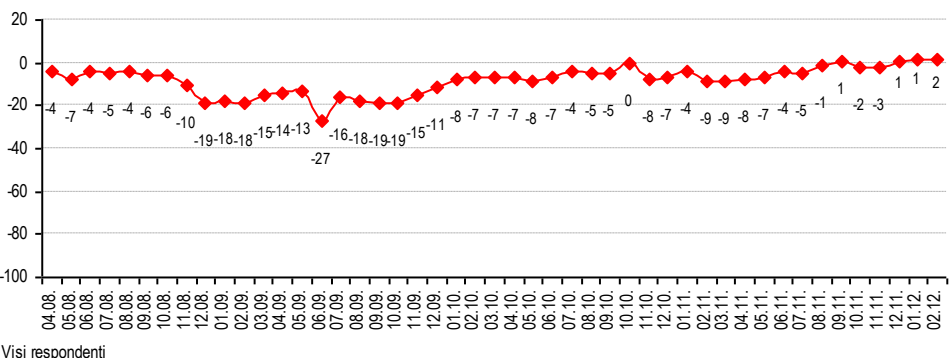
Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognoze

Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju, tas, Jūsprāt, visdrīzāk būs...

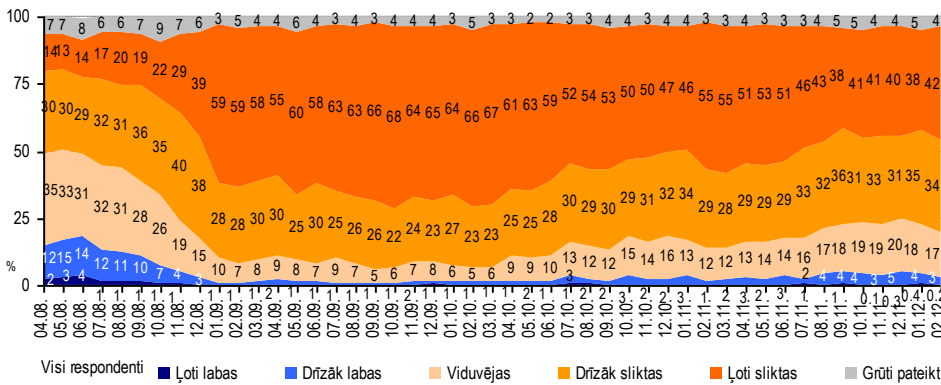
Prognozējot savas ģimenes materiālā stāvokļa izmaiņas tuvākā gada laikā, līdzīgi kā 2011.gada decembrī un 2012.gada janvārī, arī 2012.gada februārī aptaujātie joprojām nedaudz biežāk izteikuši pozitīvas prognozes („nedaudz uzlabojies” un „ievērojami uzlabojies”) (18%) nekā negatīvas („drīzāk pasliktinājies” un „ievērojami pasliktinājies”) (15%). Tiesa, jāņem vērā, ka nedaudz vairāk par pusi aptaujāto atzina, ka stāvoklis pēc gada „nebūs mainījies”. Pie tam šī atbilžu varianta minēšanas biežums pēdējo piecu mēnešu laikā pieaudzis no 40% (2011.gada augustā) līdz 52% (2012.gada februārī).

Ģimenes materiālā stāvokļa attīstības prognozes INDEKSS

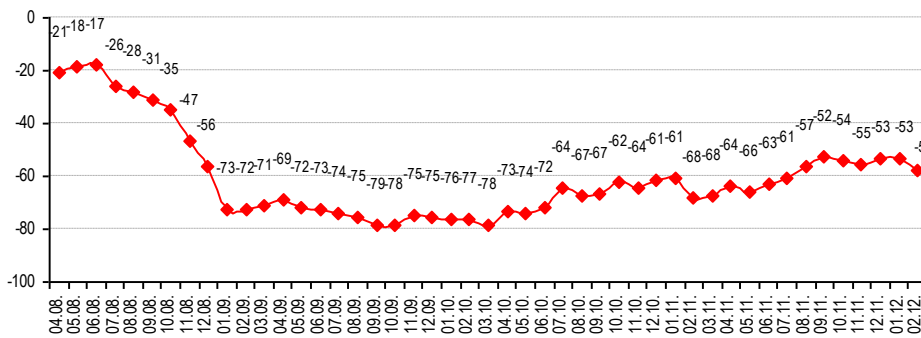
Iespēju atrast labu darbu vērtējums

Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Sniedzot vērtējumu iespējām Latvijā atrast labu darbu, februārī (76%), salīdzinot ar janvārī (73%), iedzīvotāji nedaudz biežāk teikuši, ka tās ir sliktas („drīzāk sliktas” un „ļoti sliktas”). Jāatzīmē, ka tas ir augstākais kritisko vērtējumu īpatsvars kopš 2011.gada augusta, kad tā domāja 75% iedzīvotāju. Savukārt izredzes atrast labu darbu kā labas („drīzāk labas” un „ļoti labas”) vērtēja vien 3% respondentu, kas ir nedaudz retāk nekā iepriekšējos divos pētījumos (4% - 5%).

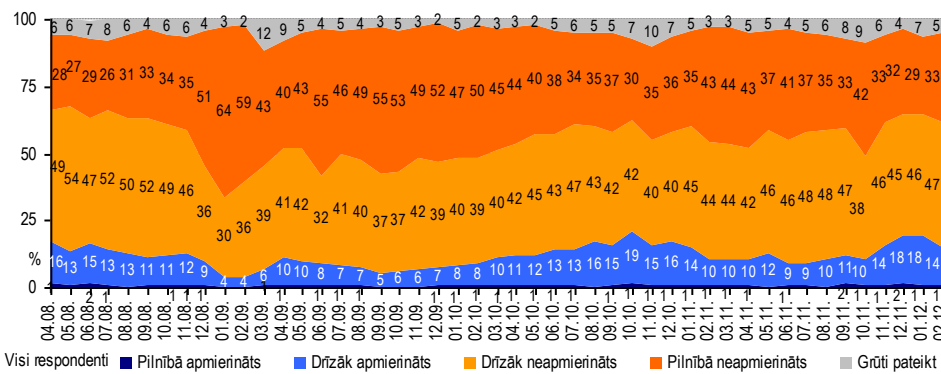
Darba izredžu vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

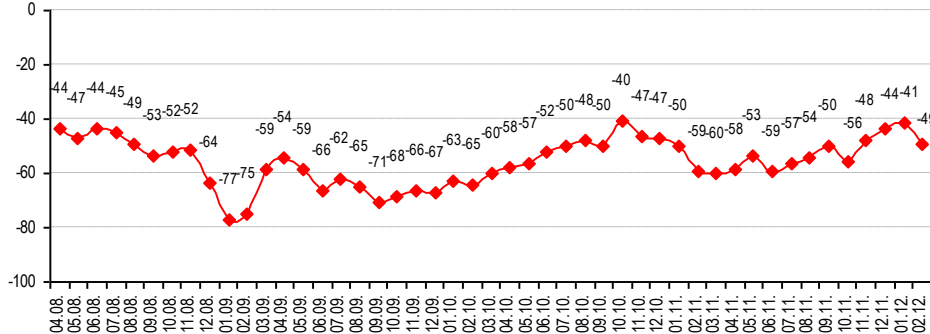
Valdības darba vērtējums

Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Pēc neapmierinātības mazināšanās, kas bija vērojams no 2011.gada oktobra līdz 2012.gada janvārim, februārī aptaujāto vērtējums valdības darbam atkal kļuvis kritiskāks. Februārī (80%) biežāk nekā janvārī (75%) iedzīvotāji ar valdības darbu bijuši kopumā neapmierināti („drīzāk neapmierināts” un „pilnībā neapmierināts”), un nedaudz retāk pauduši apmierinātību („drīzāk apmierināts” un „pilnībā apmierināts”) (janvārī: 19%, februārī: 15%).

Valdības darba vērtējuma INDEKSS

Visi respondenti

II DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR INDIKATORIEM

Margarita Dunska, Dr.oec., Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētā profesore

Februāra „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina, ka iepriekšējo mēnešu pozitīvās izmaiņas iedzīvotāju noskaņojumā nebija tik noturīgas, lai pārtaptu stabilā tendencē. Ņemot vērā sabiedrībā valdošo pesimismu un negatīvismu, nepārsteidz, ka noturīga attieksmes maiņa pozitīvajā virzienā visticamāk nebūs vēl ilgi. Stāvoklis darba tirgū ir smags, ko apliecina arī iedzīvotāju kritiskais vērtējums iespējām atrast labu darbu, turklāt, salīdzinot ar janvāri, kritiski noskaņoto iedzīvotāju īpatsvars šai jautājumā ir pieaudzis.

Kaut arī ekonomiskā situācija lēnām stabilizējas, tā joprojām ir smaga, un cilvēki jūtas nedroši. Manuprāt, ir arī viens ļoti konkrēts iemesls, kāpēc iedzīvotāju noskaņojums nedaudz pasliktinājies, – pēc salīdzinoši siltajiem ziemas sākuma mēnešiem tomēr iestājās aukstums, kā rezultātā uzreiz palielinājās rēķini par komunālajiem maksājumiem. Arvien vairāk pieaug plaisa starp maksātspēju un maksājumiem – šis faktors ietekmē ne tikai noskaņojumu, bet arī daudzu pakalpojumu sniedzēju turpmāko pastāvēšanu, kas savukārt nav pieļaujami.

Interesanti, ka, neskatoties uz kopējā noskaņojuma indeksa kritumu, nākotnes vērtējuma indekss, kas atspoguļo iedzīvotāju prognozes gan situācijai valstī, gan savas ģimenes materiālā stāvokļa attīstībai turpmākā gada laikā, kaut arī minimāli, tomēr turpina uzlaboties. Jāatzīmē gan – šis indekss nedaudz pieaudzis arī uz tā rēķina, ka liela daļa aptaujāto atzīmējuši, ka situācija nemainīsies. Šāds – mazāk kritisks – nākotnes vērtējums (salīdzinājumā ar tagadnes vērtējumu) „DNB Latvijas barometra” pētījumos ir novērojams jau ilgāku laiku. Tātad nākotnē mēs tomēr raugāties nedaudz optimistiskāk!

Ģirts Beikmanis, Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs

Sabiedrības kopējo noskaņojumu lielā mērā ietekmē tās maksātspēja jeb komfortabla spēja nokārtot savas ikdienas saistības un apmierināt elementāras vajadzības. Vairāku gadu pieredze rāda, ka ziemas aukstajos mēnešos daudzi nespēj nokārtot visas saistības, ko lielā mērā ietekmē dārgās apkures izmaksas. Tas savukārt veicina iedzīvotāju noskaņojuma pasliktināšanos. Turklāt šogad ziema sākās tikai janvārī, bet rēķini par apkuri tika piestādīti februārī, kad tika veikts „DNB Latvijas barometra” jaunākais pētījums.

Kopējās situācijas attīstības un ekonomikas stāvokļa vērtējums parāda, ka lielākā daļa sabiedrības pielāgojusies grūtajai situācijai, kas patlaban stabilizējusies. Taču jāņem vērā, ka pieaug aptaujāto skaits, kuri atzīst, ka stāvoklis ir drīzāk slikts, un necer uz īpašām izmaiņām. Tādēļ minētais apgalvojums, ka sabiedrība ir pielāgojusies situācijai, tomēr var būt maldīgs, jo daudzi iedzīvotāji grūtā ekonomiskā stāvokļa dēļ diemžēl ir pametuši valsti. Uzskatu, ka indeksi rāda diezgan objektīvu ainu, – stāvoklis un noskaņojums ir slikts, bet stabils.

Iveta Kažoka, Sabiedriskās politikas centra „Providus” pētniece

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijas sabiedrības vērtējums valsts attīstībai un savai nākotnei, kā arī valdības darbam ir diezgan stabils. Iedzīvotāju attieksmē vairāku mēnešu laikā nav bijis lielu svārstību. Tieši tādēļ interesanti paraudzīties, kā izskatāmies uz citu Eiropas Savienības dalībvalstu fona. Nesen publicēti jaunākie „Eurobarometra” dati (2011. gada rudens), kur vairāki uzdotie jautājumi ir līdzīgi „DNB Latvijas barometra” pētījumā izmantotajiem, tādēļ piedāvāju dažus salīdzinājumus.

Pirmkārt, interesants ir novērojums, ka Latvijas iedzīvotāji ievērojami optimistiskāk nekā vidējais Eiropas Savienības pilsonis vērtē valsts ekonomikas attīstības tendences.

Par spīti tam, ka „DNB Latvijas barometra” pētījuma dati biežāk uzrāda negatīvas (26%) nekā pozitīvas Latvijas iedzīvotāju prognozes (20%), vidējais noskaņojums Eiropas Savienībā tomēr ir vēl drūmāks (16% aptaujāto pozitīvi vērtē savas valsts ekonomikas izredzes pēc 12 mēnešiem, bet 44% aptaujāto tās vērtē negatīvi). Lietuvā optimistiski noskaņoti ir 20%, bet pesimistiski – 33% aptaujāto. Tikmēr Igaunijā 29% aptaujāto snieguši pozitīvu vērtējumu, bet 20% apjautāto bijuši negatīvāk noskaņoti.

Otrkārt, Latvijas iedzīvotāji kļuvuši optimistiski arī attiecībā uz savām personiskajām un māsaimniecības finansēm nākotnē. 18% aptaujāto uzskata, ka viņu finansiālā situācija drīzāk uzlabosies, savukārt 15% aptaujāto norāda, ka tā drīzāk pasliktināsies. Tie arī nav slikti rādītāji uz citu Eiropas Savienības valstu fona, kur sava materiālā stāvokļa uzlabošanās prognozē 17% aptaujāto, bet pasliktināšanos – 24% aptaujāto. Minētie salīdzinājumi liecina, ka Latvija, iespējams, kļūst par pievilcīgāku vietu dzīvei un investīcijām, jo šeit vairāk cilvēku nākotnē saredz izaugsmes iespējas – gan visas sabiedrības, gan savā personiskajā līmenī.

Treškārt, Latvijā joprojām saglabājas zemi uzticēšanās rādītāji valdībai – tikai 14% aptaujāto pozitīvi vērtē valdības darbu. Tie ir zemi rādītāji, bet ne kritiski – gan Latvijas iepriekšējo gadu vēstures, gan citu Eiropas Savienības dalībvalstu kontekstā (savu valstu valdībām uzticas vidēji 24% eiropiešu). Latvijas stratēģiskajam mērķim, manuprāt, jābūt Igaunijas rādītāju panākšanai, kur 49% pilsoņi uzticas valdībai. Domāju, ka nelielo uzticēšanās kritumu salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, visticamākais, izskaidro sezonālie efekti. Arī vairāku citu gadu ziemas periodos esam piedzīvojuši salīdzinoši nedaudz zemākus uzticēšanās rādītājus valdībai. Ja tuvākajos mēnešos nebūs rupju valdības kļūdu vai aktīvu valdības šūpošanas mēģinājumu, šim rādītājam vajadzētu sākt uzlaboties.

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti vēl joprojām liek gaidīt nelielu optimisma atjaunošanos, kura pamatā būs ziemas sezonas izdevumu samazināšanās un eksporta pieauguma turpināšanās. To pozitīvi varētu iespaidot vēl neuzlabotā Latvijas eksporta struktūra, kas prasa ieguldījumus un laiku, kā arī Amerikas Savienoto Valstu lēnā atkopšanās, kas tieši un netieši palīdz visiem. Turklāt esmu arī pārliecināts, ka eirozonas sakārtošana ir tikai laika jautājums, jo tās sabrukums Eiropas Savienībā radītu daudz lielākas izmaksas un problēmas nekā tās sakārtošana.

Pēteris Strautiņš, DNB bankas ekonomikas eksperts

2012. gada februārī noskaņojums bija demogrāfiskās krīzes zīmē, pārspriežot tautas skaitīšanas rezultātus. Tāpat ar bažām tika gaidīts referendums par valsts valodu. Tāpēc ne mazākajā mērā nepārsteidz sabiedrības noskaņojuma pasliktināšanās šajā mēnesī, kad veikti jaunākie „DNB Latvijas barometra” mērījumi. Atceroties, kāds bija aptaujas emocionālais fons februāra vidū, pētījuma atbilžu vidusmēra kritums par trim punktiem, sasniedzot -31 punktu atzīmi, ir pat visai maigs.

Grūtāk izskaidrojamas atšķirības starp skatījumu uz tagadni un nākotni — tagadnes vērtējumu saliktais indekss pasliktinājies par četriem punktiem, bet nākotnes kopējais indekss vienlaikus nedaudz uzlabojies – par vienu punktu. Iedzīvotāju skaita kritums atlikušos Latvijas iemītniekus taču visvairāk nelabvēlīgi ietekmēs tieši nākotnē! Tāpat ir pagrūti saprast, kāpēc par četriem punktiem samazinājies pašreizējā ekonomikas stāvokļa vērtējums, kamēr emocijās vienmēr vairāk balstītā kopējās situācijas vērtējuma indeksa kritums par pieciem punktiem ir ļoti likumsakarīgs. Jāatzīst, šeit varēja gaidīt pat skarbāku vērtējumu.

Acīmredzot kopējo ekonomisko situāciju cilvēki vairāk vērtē atbilstoši tābrīža vispārējam emocionālajam fonam. Tajā pat laikā lēno, bet diezgan taisno ceļu gaismas virzienā turpina cilvēku vērtējumi par lietām, par kurām viņi vairāk spriež no personiskās pieredzes, kas līdz ar ekonomikas atkopšanos ik dienu tomēr kļūst kaut nedaudz saldāka. Prognoze par ģimenes materiālā stāvokļa izmaiņām sasniegusi jaunu līdzi šim augstāko punktu (+2), bet vērtējums par ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli pagaidām ir nedaudz nelabvēlīgāks, nekā tas bija līdz 2008. gada oktobrim, taču jau ļoti pietuvojies „trekno gadu” izčākstēšanas fāzē reģistrētajām sajūtām.

Eksistenciālās tēmas martā nekur nav pazudušas, taču tās vairs tik ļoti nedominē. Ir saņemti vairāki iepriecinoši ziņojumi par Latvijas ekonomikas jaunākajām tendencēm. Visbeidzot arī laiks ir kļuvis daudz siltāks un saulaināks. Tāpēc nākamais „DNB Latvijas barometrs” noteikti jau signalizēs arī par emocionālā klimata uzlabošanos.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos pēdējā mēneša laikā notikušās izmaiņas „DNB Latvijas barometra” indikatoros nav lielas, tomēr kopējā iedzīvotāju noskaņojumā iezīmējies pārrāvums – februārī iedzīvotāju kopējais vērtējums situācijai valstī bijis kritiskāks nekā iepriekšējos divos mēnešos. Tikmēr nākotnes vērtējums kļuvis vēl nedaudz pozitīvāks – iedzīvotāji optimistiskāk vērtējuši gan iespējamās izmaiņas Latvijas ekonomikā, gan savas ģimenes materiālajā stāvoklī. Tiesa, visnozīmīgākais apliecinājums paļāvībai uz nākotni – ticība iespējai Latvijā atrast labu darbu – joprojām ir kritiski zems: 42% iedzīvotāju norāda, ka šādas iespējas ir ļoti sliktas, kas ir pat nedaudz zemāks vērtējums nekā janvārī.

Jāpiebilst, ka aptaujas laikā viens no nozīmīgākajiem notikumiem politikā bija referendums par krievu valodu kā otro valsts valodu, bet jau drīz pēc tam uzmanības lokā nonāca jautājumi, kas tieši skar iedzīvotāju labklājību (tika saņemti būtiski lielāki rēķini par apkuri, kāpa degvielas cenas, sākās aktīvākas diskusijas par pensionēšanās vecuma paaugstināšanu). Līdz ar to sagaidāms, ka iedzīvotāju viedoklis par valstī notiekošo visticamāk turpmāk mainīsies straujāk.

III DAĻA –MĀJOKĻI

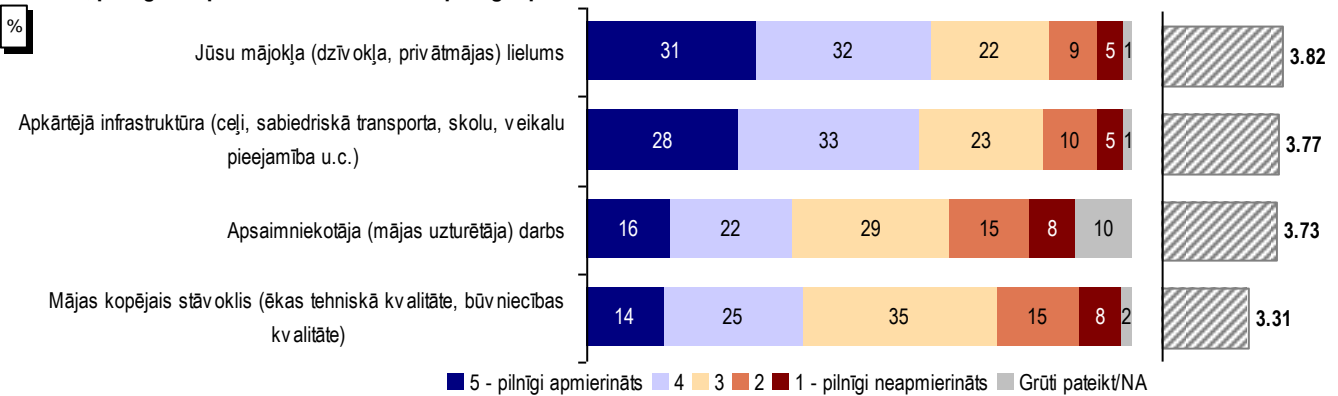
Galvenie rezultāti

Saskaņā ar „DNB Latvijas barometra” Nr. 46 datiem lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju ir apmierināti ar sava mājokļa lielumu (63%) un apkārtējo infrastruktūru (61%). Kritiskāks vērtējums sniegts par apsaimniekotāja darbu un mājas kopējo tehnisko stāvokli – ar tiem apmierināti ir attiecīgi 38% un 39% iedzīvotāju. Tiesa, salīdzinot ar 2009.gadu, iedzīvotāju apmierinātība ar savu mājokli kopumā ir uzlabojusies. Par nozīmīgākajiem kritērijiem mājokļa iegādē iedzīvotāji visbiežāk uzskatījuši mājas tehnisko stāvokli (56%) un infrastruktūru (51%). Ja salīdzina ar 2009.gadu, ir pieaugusi tādu faktoru kā ēkas siltināšana, atrašanās tuvu darbavietai un lielāka platība nozīmīgums, bet retāk par nozīmīgu faktoru uzskatītas izmaksas – mājokļa cena un maksa par uzturēšanu. Kopumā 41% iedzīvotāju uzskata, ka spēs segt maksājumus par mājokli, lai arī nāksies ekonomēt uz citām lietām. To, ka jau šobrīd ir parādi, norādīja 12% (vēl 14% prognozē, ka līdz apkures beigām tie, visticamāk, iekrāsies), bet 24% iedzīvotāju ir pārliecināti par savām spējām segt maksājumus par mājokli. Vērtējot ierosinājumus, kā risināt situāciju ar parādnikiem par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, iedzīvotāji visbiežāk atbalstījuši ieteikumu pārskatīt komunālo pakalpojumu tarifus (50%).

- Vērtējot savu mājokli 5 punktu skalā, iedzīvotāji atzinīgu vērtējumu (atbildes „4” un „5 – *pilnīgi apmierināts*”) sniedza par mājokļa lielumu (63%) un apkārtējo infrastruktūru (61%). Apsaimniekotāja darbs un mājas kopējais stāvoklis pozitīvi vērtēti nedaudz retāk (38% un 39%).
- Tuvākā gada laikā savu mājokli labiekārtot vai remontēt plāno 26% iedzīvotāju. Ievērojami retāk aptaujātie iecerējuši pirkt/īrēt citu mājvietu, pārdot esošo vai būvēt jaunu. Neko no minētā neplāno darīt vairākums iedzīvotāju (63%).
- Lūgti atzīmēt galvenos kritērijus mājokļa iegādē, nedaudz vairāk kā puse aptaujāto norādīja uz mājas tehnisko stāvokli, būvniecības kvalitāti (56%) un labu infrastruktūru (51%). Nedaudz retāk minētas arī zemas dzīvokļa izmaksas (43%) un ēkas siltināšana (41%). Jāpiebilst, ka, salīdzinot ar 2009.gadu, iedzīvotājiem biežāk šķitis aktuāli tas, vai māja ir siltināta, lai mājvieta atrastos tuvāk darbavietai, būtu lielāka nekā esošais mājoklis un lai būtu labiekārtota. Kaut arī izmaksas joprojām ir viens no nozīmīgākajiem faktoriem mājokļa iegādē, salīdzinot ar 2009.gada augustu, tas par vienu no svarīgākajiem atzīts retāk.
- Raksturojot savas pašreizējās iespējas segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu, 24% iedzīvotāju norādīja, ka spēs tos segt bez īpašām grūtībām. Tiesa, gandrīz tikpat liels ir to iedzīvotāju īpatsvars, kuriem jau ir vai līdz apkures sezonas beigām varētu rasties grūtības samaksāt (kopumā 26%), bet visbiežāk (41%) aptaujātie teica, ka spēs tikt ar maksājumiem galā, ekonomējot uz citām lietām.
- Vērtējot dažādus ierosinājumus, kā risināt situāciju ar parādnikiem par mājas apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, iedzīvotāji visbiežāk atbalstījuši ieteikumus pārskatīt komunālo pakalpojumu tarifus (50%), samazināt mājas apsaimniekošanas izmaksas (veikt siltināšanu u.tml.) (40%) un mazitūrgajiem piešķirt lielākus pabalstus (39%). Retāk atbalstīti tādi ieteikumi kā atslēgt pakalpojumus konkrētajiem nemaksātājiem (31%), pastiprināt cīņu ar viņiem (21%), bet visretāk iedzīvotāji atzīmējuši, ka viens no labākajiem risinājumiem būtu parādu segšana no valsts vai pašvaldību līdzekļiem (16%).
- Kopumā 33% Latvijas iedzīvotāju uzskata, ka nākamā gada laikā kāps nekustamo īpašumu cenas. 15% domā, ka nekustamo īpašumu tirgus kļūs aktīvāks, 12% - ka samazināsies cenas, bet mazāk kā 1/10 uzskatīja, ka nākamā gada laikā cilvēki biežāk ņems kredītus mājokļa iegādei (6%) vai tiks celts vairāk dzīvojamu ēku (5%). Tiesa, kā jau minēts, prognozējot savas aktivitātes saistībā ar mājokli nākamā gada laikā, dažādus darījumus (mājokļa pirkšanu, pārdošanu, īrēšanu) veikt ir iecerējusi vien neliela daļa aptaujāto.

Uzskati par pašreizējo mājokli

Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat apmierināts/-a ar savu pašreizējo mājokli 5 punktu skalā, kur 1 nozīmē „pilnīgi neapmierināts”, bet „5” – „pilnīgi apmierināts”!

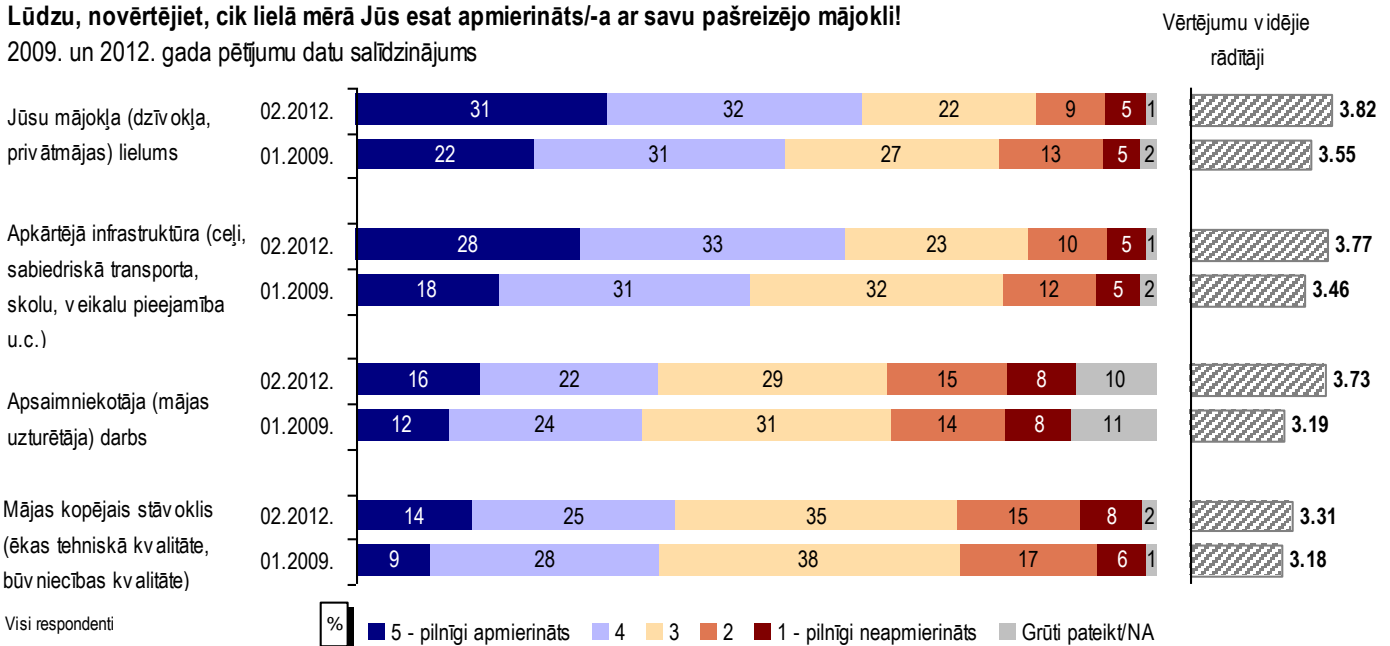

2012.gada 10.februāris-22.februāris, N=1022 Latvijas iedzīvotāji

Kā liecina „DNB Latvijas barometra” Nr. 46 dati, lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju ir apmierināti (atbildes „5 – pilnīgi apmierināts” un „4”) ar sava mājokļa (dzīvokļa, privātmājas) lielumu (63%) un mājokļa apkārtojuma infrastruktūru (ceļiem, sabiedrisko transportu, skolu, veikalu pieejamību u.c.) (61%). Retāk apmierinātība pausta ar apsaimniekotāja (mājas uzturētāja) darbu (38%) un mājas kopējo stāvokli (ēkas tehnisko kvalitāti, būvniecības kvalitāti) (39%). Kritisku (atbildes „1 – pilnīgi neapmierināts” un „2”) sava mājokļa vērtējumu dažādos aspektos sniedza no 14% līdz 23% aptaujāto.

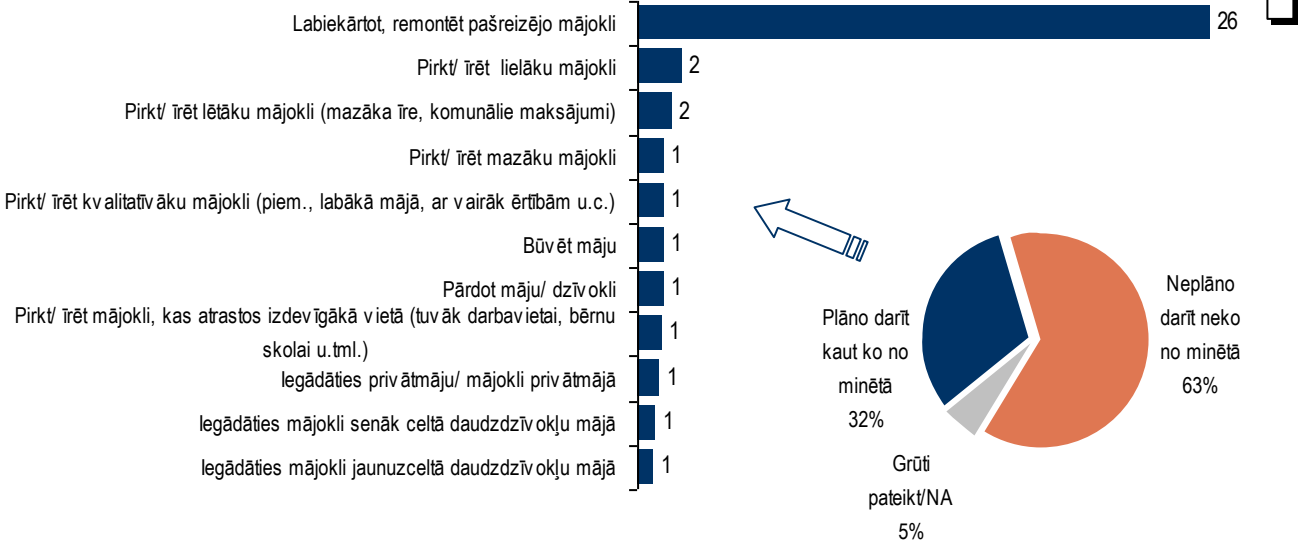
Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat apmierināts/-a ar savu pašreizējo mājokli!

2009. un 2012. gada pētījumu datu salīdzinājums

Salīdzinot ar 2009.gada aptaujas datiem, vērojams, ka 2012.gadā iedzīvotāji savu pašreizējo mājvietu vērtējuši atzinīgāk. Ja 2009.gadā ar mājokļa lielumu, apkārtojuma infrastruktūru, apsaimniekotāja darbu un mājas kopējo stāvokli bija apmierināti attiecīgi 53%, 49%, 36% un 37% respondentu, tad 2012.gadā apmierināto iedzīvotāju īpatsvars ir pieaudzis visos analizētajos aspektos (svārstoties robežās no 38% līdz 63%).

Domājot par mājokli, vai Jūs tuvāko 12 mēnešu laikā plānojat darīt kaut ko no minētā?

Aptaujas ietvaros respondentiem lūdza norādīt, vai nākamā gada laikā viņi plānot veikt kādas aktivitātes ar savu mājokli, piemēram, to pārdot, īrēt lielāku vai mazāku mājokli, labiekārtot esošo u.tml. Pētījuma rezultāti liecina, ka lielākā daļa iedzīvotāju neplāno darīt neko no minētā (63%), bet aptuveni 1/3 (32%) tuvākā gada laikā ir iecerējuši veikt darbības ar nekustamo īpašumu - visbiežāk respondenti plāno labiekārtot, remontēt pašreizējo mājokli (26%). Ievērojami retāk (1% - 2%) aptaujātie norādījuši, ka ir iecerējuši pirkt vai īrēt lielāku vai mazāku mājokli, pirkt vai īrēt kvalitatīvāku mājokli vai tādu, kas atrastos izdevīgākā vietā, būvēt māju, pārdot māju / dzīvokli vai iegādāties jaunu mājokli.

Mājokļa iegādes kritēriji

Ja Jūs tagad vēlētos iegādāties mājokli, kas būtu 5 galvenie kritēriji?

2012.gada 10.februāris-22.februāris, N=1022 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Cits faktors" minēts: "aprikojums invalīdiem" (minēts 1 reizi); "klusums visapkārt" (minēts 1 reizi); "lai būtu balkons, lodžija" (minēts 1 reizi); "pirmajā stāvā, lai var iekļūt ar ratiņiem" (minēts 1 reizi).

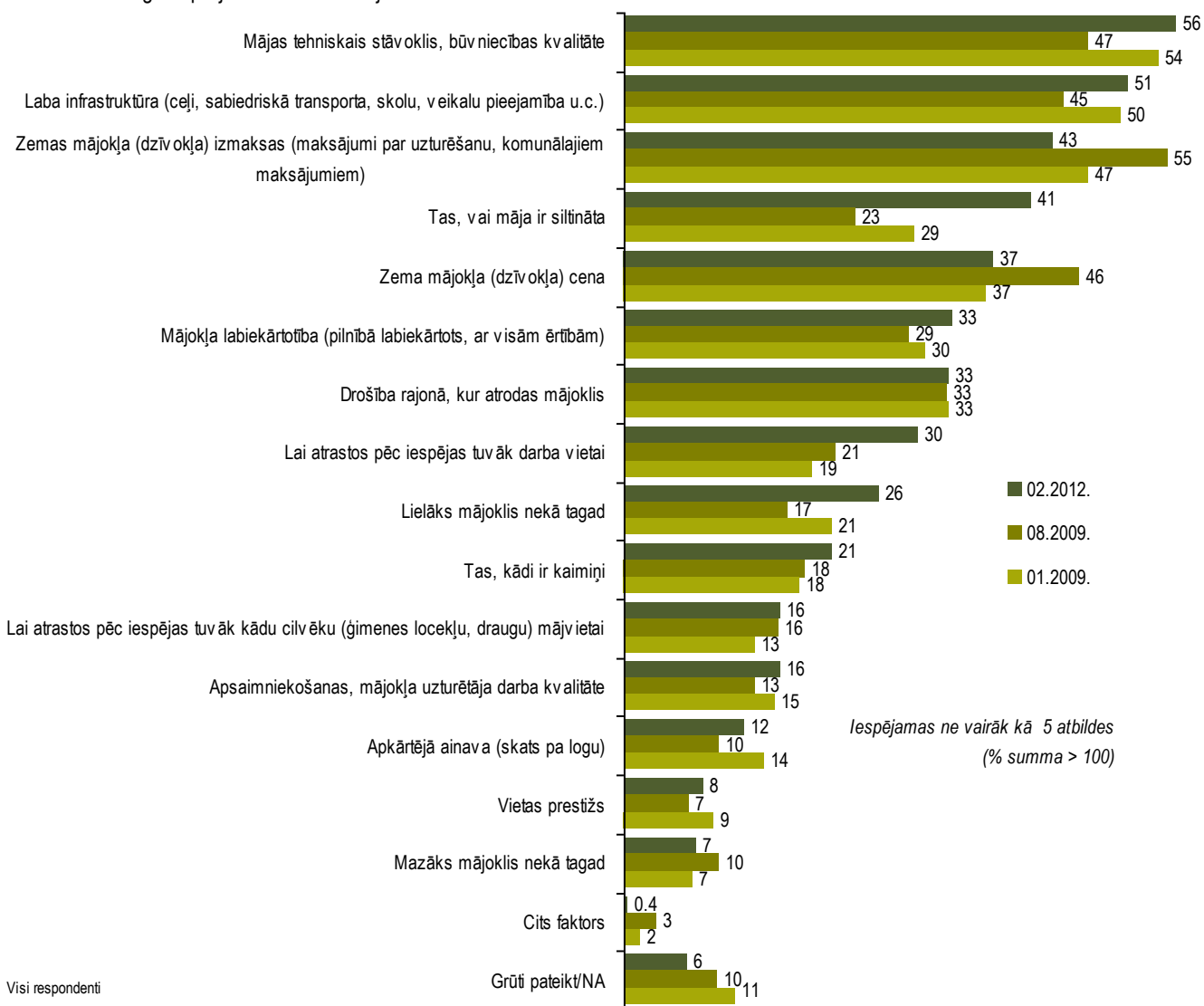
Lūgti atzīmēt galvenos kritērijus mājokļa iegādē, nedaudz vairāk kā puse aptaujāto minēja mājas tehnisko stāvokli un būvniecības kvalitāti (56%), kā arī labu infrastruktūru (ceļus, sabiedriskā transporta, skolu, veikalu pieejamību u.c.) (51%). Nedaudz retāk starp nozīmīgākajiem aspektiem atzīmētas zemas mājokļa (dzīvokļa) izmaksas (maksājumi par uzturēšanu, komunālajiem maksājumiem) (43%), tas, vai māja ir siltināta (41%) un zema mājokļa (dzīvokļa) cena (37%).

Aptuveni 1/3 norādīja, ka viens no svarīgākajiem kritērijiem, iegādājoties mājokli, ir tā labiekārtošana (pilnībā labiekārtots, ar visām ērtībām) (33%) un drošība rajonā, kurā tas atradīsies (33%). Mājokļa atrašanos pēc iespējas tuvāk darbavietai atzīmēja 30% respondentu, 26% par nozīmīgu kritēriju uzskatīja lielāku platību nekā esošajai mājvietai, 21% minēja kaimiņus, bet mazāk kā 1/5 atzīmēja, ka viņiem būtu svarīgi, lai mājoklis atrastos pēc iespējas tuvāk kādu cilvēku (ģimenes locekļu, draugu) mājvietai (16%), un tikpat bieži (16%) minēta arī apsaimniekošanas, mājokļa uzturētāja darba kvalitāte.

Visretāk par nozīmīgākajiem kritērijiem mājokļa iegādē uzskatīta apkārtējā ainava (skats pa logu) (12%), vietas prestižs (8%) un tas, lai mājoklis būtu mazāks nekā pašreizējais (7%).

Ja Jūs tagad vēlētos iegādāties mājokli, kas būtu 5 galvenie kritēriji?

2009. un 2012. gada pētījumu datu salīdzinājums

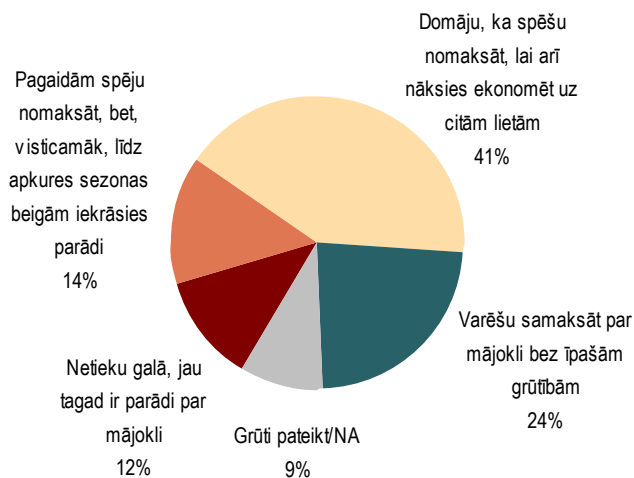
Arī 2009.gada janvārī un augustā iedzīvotājiem tika uzdots jautājums par galvenajiem kritērijiem mājokļa iegādē. Dati liecina, ka 2012.gadā respondentiem biežāk šķitīs svarīgi, lai māja būtu siltināta – 2009.gadā to par vienu no nozīmīgākajiem kritērijiem uzskatīja 29% janvārī un 23% augustā, bet 2012.gadā tā domāja 41%. Biežāk minēta arī nepieciešamība, lai mājoklis atrastos tuvāk darba vietai (19% un 21% 2009.gada aptaujās, un 30% 2012.gadā) un lai tas būtu lielāks nekā esošā dzīvesvieta (21% un 17% 2009.gadā, bet 26% 2012.gadā). Arī mājokļa labiekārtošanas minēšanas biežums 2012.gadā ir nedaudz pieaudzis (no 30% un 29% 2009.gadā līdz 33% 2012.gadā).

Interesanti, ka 2009.gada augustā, salīdzinot ar janvāri, retāk par svarīgiem kritērijiem tika uzskatīts mājas tehniskais stāvoklis, būvniecības kvalitāte (54% janvārī un 47% augustā) un laba infrastruktūra (50% janvārī un 45% augustā), bet 2012.gadā šos kritērijus atkal par svarīgiem uzskatīja nedaudz vairāk kā puse iedzīvotāju – 56% un 51%.

Savukārt izmaksu nozīmīgums 2012.gadā ir nedaudz samazinājies – ja 2009.gadā zemas mājokļa izmaksas (maksājumi par uzturēšanu, komunālie maksājumi) par svarīgu kritēriju uzskatīja 47% janvārī un 55% augustā, tad 2012.gadā tās minētas nedaudz retāk (43%). Arī zema mājokļa (dzīvokļa) cena šogad iedzīvotājiem šķitusi mazāk aktuāla nekā 2009.gada vasarā – attiecīgi 46% 2009.gada augustā un 37% 2012.gada februārī, kas ir tikpat cik 2009.gada sākumā (arī 37%).

Ar mājokļa uzturēšanu saistītās izmaksas

Kurš no šiem izteikumiem vislabāk apraksta Jūsu situāciju, runājot par Jūsu iespējām segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu (īre, komunālie maksājumi u.tml.)?

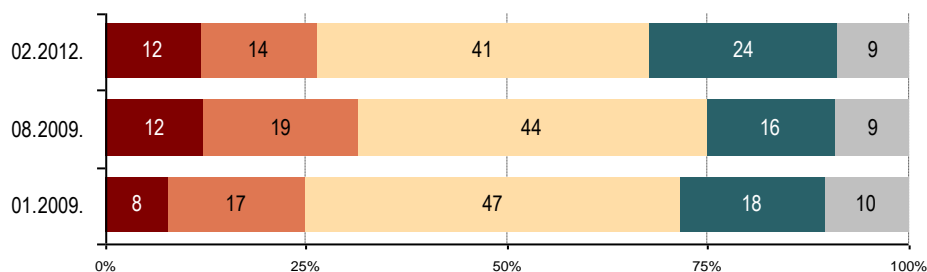
2012.gada 10.februāris-22.februāris, N=1022 Latvijas iedzīvotāji

Lūgti aprakstīt savas šī brīža iespējas segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu, aptuveni 1/4 minēja, ka varēs segt maksājumus par mājokli bez īpašām grūtībām (24%), bet tikpat bieži arī norādīts uz problēmām – 14% atzīmēja, ka pagaidām spēj nomaksāt, bet visticamāk līdz apkures sezonas beigām iekrāsies parādi, bet 12% jau pašreiz netiek ar maksājumiem galā un ir parādi par mājokli. Visbiežāk iedzīvotāji norādījuši, ka spēs par mājokli samaksāt, lai arī nāksies ekonomēt uz citām lietām (41%).

Kurš no šiem izteikumiem vislabāk apraksta Jūsu situāciju, runājot par Jūsu iespējām segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu (īre, komunālie maksājumi u.tml.)?

2009. un 2012. gada pētījumu datu salīdzinājums

- Netieku galā, jau tagad ir parādi par mājokli
- Pagaidām spēju nomaksāt, bet, visticamāk, līdz apkures sezonas beigām iekrāsies parādi
- Domāju, ka spēšu nomaksāt, lai arī nāksies ekonomēt uz citām lietām
- Varēšu samaksāt par mājokli bez īpašām grūtībām
- Grūti pateikt/NA

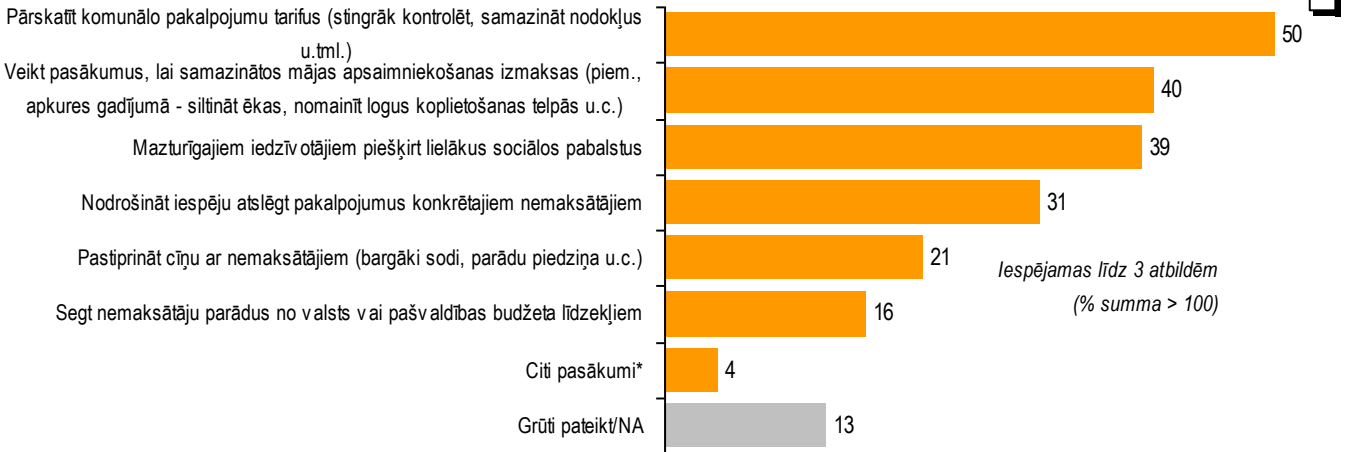
Visi respondenti

Salīdzinot ar 2009.gadu, ir nedaudz pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri par mājokli var nomaksāt bez īpašām grūtībām (18% un 16% 2009.gada janvārī un augustā un 24% 2012.gada februārī).

Tiesa, tikpat bieži kā 2009.gada vasarā respondenti minējuši to, ka viņiem jau tagad ir grūtības segt maksājumus – ja 2009.gada janvārī šādu iedzīvotāju bija 8%, tad gan 2009.gada augustā, gan 2012.gada februārī: 12%.

Jāatzīmē, ka jāņem vērā arī aptauju veikšanas laiks – 2009.gada augustā apkures sezona vēl nebija sākusies.

Šobrīd daļa cilvēku nevar vai negrib maksāt par mājas apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, tāpēc nereti izveidojas situācija, ka atsevišķu parādnieku dēļ citi mājas iedzīvotāji nevar saņemt pilnvērtīgus komunālos pakalpojumus (piem., netiek pieslēgta apkure, karstais ūdens, tīrīta mājas apkaime, izvesti atkritumi u.t.t.)? Kā Jūs domājat, kas būtu labākie risinājumi šādā situācijā?

2012.gada 10.februāris-22.februāris, N=1022 Latvijas iedzīvotāji

*Kategorijā "Citi pasākumi" minēts: "katra situācija vērtējama atsevišķi, atkarībā no nemaksāšanas iemesliem" (minēts 23 reizes); "iemitināt nemaksātājus lētākos/mazākos dzīvokļos" (minēts 10 reizes); "dot cilvēkiem darbu" (minēts 3 reizes); "atstrādāt parādu pakalpojumu sniedzējam" (minēts 2 reizes); "ātrāku tiesas procesu nekustamā īpašuma atsavināšanai" (minēts 1 reizi); "cīņa pret bankām, kas ir dzīvokļu īpašnieki un nemaksā komunālos" (minēts 1 reizi); "dzīvokļus piedāvā sociālajās mājās" (minēts 1 reizi); "ievieš individuālos siltuma skaitītājus" (minēts 1 reizi); "izvēlēties mājokli" (minēts 1 reizi); "nākt uz kompromisu ar parādniekiem" (minēts 1 reizi); "nepieļaut mājas apsaimniekotājiem pazust ar savāko naudu" (minēts 1 reizi); "restrukturizēt parādus" (minēts 1 reizi).

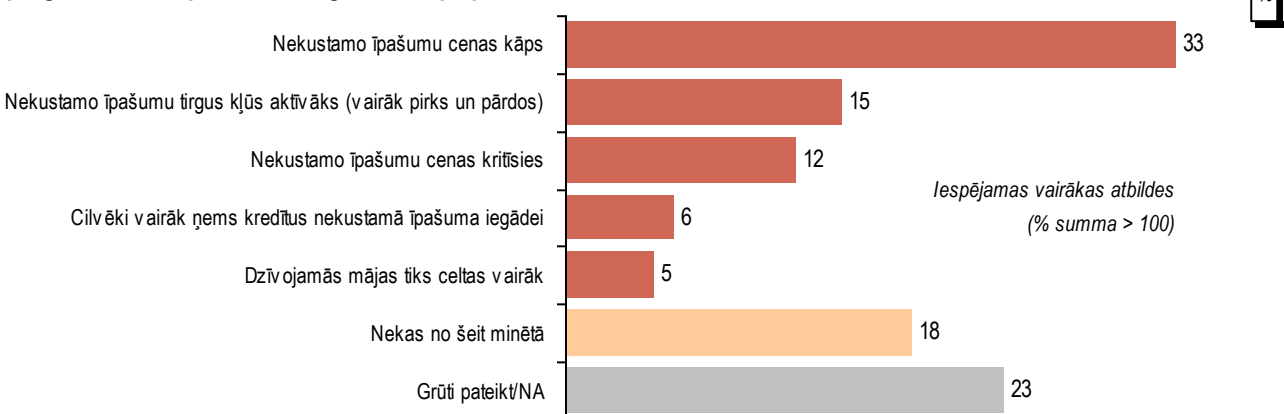
Aptaujas ietvaros respondentiem tika uzdots arī jautājums, kā, viņuprāt, vajadzētu risināt problēmas ar parādniekiem par mājas apsaimniekošanas un komunālajiem maksājumiem, kuru dēļ citi iedzīvotāji nevar saņemt pilnvērtīgus komunālos pakalpojumus.

Puse aptaujāto norādīja, ka ir nepieciešams pārskatīt pakalpojumu tarifus (stingrāk kontrolēt, samazināt nodokļus u.tml.) (50%). Otrs biežāk atzīmētais ierosinājums bija pasākumu veikšana, lai samazinātos mājas apsaimniekošanas izmaksas (piemēram, apkurs gadījumā – siltināt ēkas, nomainīt logus koplietošanas telpās u.c.) (40%), bet trešais – piešķirt lielākus sociālos pabalstus mazturīgajiem iedzīvotājiem (39%).

Retāk iedzīvotāji uzskatīja, ka labākie risinājumi būtu iespēja atslēgt pakalpojumus konkrētajiem nemaksātājiem (31%) un cīņas pastiprināšana ar nemaksātājiem (bargāki sodi, parādu piedziņa u.c.) (21%), bet visretāk atbalstīts ierosinājums segt nemaksātāju parādus no valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļiem (16%).

Prognozes par nekustamo īpašumu jomu Latvijā

Tiek pausti dažādi viedokļi par to, kas tuvāko 12 mēnešu laikā notiks nekustamo īpašumu jomā Latvijā. Kuras no šīm prognozēm, Jūsuprāt, nākamā gada laikā piepildīsies?

2012.gada 10.februāris-22.februāris, N=1022 Latvijas

Prognozējot izmaiņas nekustamo īpašumu jomā Latvijā nākamā gada laikā, 1/3 iedzīvotāju puda viedokli, ka nekustamo īpašumu cenas kāps (33%). Retāk uzskatīts, ka nekustamo īpašumu tirgus kļūs aktīvāks (cilvēki vairāk pirks un pārdos) (15%), kritīsies cenas (12%), cilvēki ņems vairāk kredītus nekustamā īpašuma iegādei (6%) vai vairāk tiks celtas dzīvojamās mājas (5%). Gandrīz 1/5 uzskatīja, ka nākamā gada laikā nenotiks nekas no minētā (18%), bet 23% vispār atturējās paust konkrētu viedokli.

IV DAĻA – EKSPERTU KOMENTĀRI PAR MĀJOKĻIEM

Margarita Dunska, Dr.oec., Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētā profesore

Šogad, salīdzinot ar līdzīgu 2009. gadā veiktu „DNB Latvijas barometra” pētījumu, iedzīvotāju apmierinātība ar sava mājokļa lielumu, apkārtējo infrastruktūru, apsaimniekotāja darbu un kopējo stāvokli ir augstāka. Jāatzīmē, ka diez vai būtiski uzlabojušies minētie mājokļu parametri, taču noteikti ir mainījusies cilvēku attieksme. Iespējams, tas noticis arī tādēļ, ka kopējā pesimisma līmenis pa šo laiku ir krities. Tas ir ļoti interesants piemērs tam, ka dažreiz svarīga ir nevis pati problēma, bet attieksme pret to.

Bez šaubām, satraucošs ir iedzīvotāju vērtējums iespējām segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu. Tikai 24% aptaujāto atzīmējuši, ka bez īpašām grūtībām spēj nomaksāt ar mājokli saistītos maksājumus. Zīmīgi ir arī tas, ka krīzes ietekmē un, iespējams, savas negatīvās pieredzes dēļ iedzīvotāji tuvākajā laikā neplāno veikt nekādas darbības ar savu mājokli – jo īpaši pirkt vai būvēt jaunu. Attiecīgi tikai 26% aptaujāto būtu gatavi savu mājokli labiekārtot vai remontēt, bet iegādāties jaunu vai sākt būvniecību – tikai 1-2 % aptaujāto. Bez šaubām, tas atspoguļo pašreizējo ekonomisko stāvokli, zināmu nedrošību un piesardzību attiecībā uz nekustamo īpašumu.

Ģirts Beikmanis, Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas priekšsēdētājs

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” dati liecina, ka sabiedrība pēdējos gados ir izglītojusies un pielāgojusies esošajai situācijai. Lielākā daļa iedzīvotāju nevar atļauties iegādāties jaunu (labāku, lielāku) mājokli, līdz ar to ir gatava samierināties ar esošo dzīves kvalitāti. Vienīgais risinājums tās uzlabošanai ir pašreizējā mājokļa (gan dzīvokļu, gan māju) renovācija. Pēdējos gados šai jomā norisinājies aktīvs sabiedrības izglītošanas darbs, īpašu uzmanību pievēršot energoefektivitātes jautājumiem. Minētais darbs ir devis rezultātu, un daudziem energoefektivitāte un kvalitatīvs remonts ir kļuvis par prioritāti, domājot par savu mājokli.

Pētījumā raksturotā iedzīvotāju spēja tikt galā ar mājokļa uzturēšanas rēķiniem var būt nedaudz maldīga, jo aptauja notikusi februārī, kad rēķinus par janvāri iedzīvotāji tikai sāka saņemt, savukārt lielie apkures maksājumi parādījās tikai martā. Lai gan lielākā daļa sabiedrības namu pārvaldniekos vēl joprojām saskata vislielāko vaininieku, tomēr palielinās iedzīvotāju skaits, kuri saprot, ka ne jau pārvaldnieks var izlemt, cik jāmaksā par siltumu, - tas vienkārši ir dārgs. Risinājums – jāsakārto un jāsilina mājokļi, jāpārskata tarifi, un jādomā par pabalstiem mazzinātniekiem.

Nekustamo īpašumu cenas patlaban ir zemas, un tām vairs nav, kur krist. Tomēr sabiedrības optimismam cenu kāpuma jomā nepiekrītu. Domāju, ka pagaidām nav nekādu iemeslu, lai situācija būtiski mainītos.

Valts Kalniņš, Sabiedriskās politikas centra „Providus” pētnieks, Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Politikas zinātnes studiju nodaļas docents

Acīmredzot tikai no pētījuma lasītāja attieksmes ir atkarīgs, vai priecāties par to, ka gandrīz divas trešdaļas Latvijas iedzīvotāju ir vairāk vai mazāk apmierināti ar sava mājokļa lielumu. Jebkurā gadījumā arī trešdaļa iedzīvotāju, kura ar to nav apmierināta, - tas nav maz.

Interesanti, ka, dižķībelei beidzoties, daudzu cilvēku attieksme atgriezusies stāvoklī, kādā tā bija krīzes sākumposmā. 2009. gada augustā 46% „DNB Latvijas barometra” respondentu kā vienu no svarīgākajiem kritērijiem, iegādājoties mājokli, minējuši zemu cenu. Tikmēr 2012. gada februārī tā domā vairs tikai 37% aptaujāto – trīs gadu laikā šis rādītājs ir samazinājies. Arī attiecībā uz vairākiem citiem kritērijiem jāsecina, ka iedzīvotāji biežāk piešķir nozīmi kvalitātei, nevis ekonomiskiem apsvērumiem. Ņemot vērā, ka vērtējumu svārstības ir aptuveni desmit procentpunktu robežās, var izdarīt provizorisku secinājumu, ka aptuveni desmitajai daļai iedzīvotāju labklājība ir jūtami uzlabojusies. Atliek vien cerēt, ka šādas attieksmju izmaiņas neiezīmē gatavību mesties jauna nekustamā īpašuma cenu burbuļa uzpūšanā un 33% aptaujāto izteiktās prognozes par īpašuma cenu kāpšanu nepiepildīsies.

Prof. Gundars Ķeniņš – Kings, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju loceklis

Pēc manām domām, vairākums Latvijas iedzīvotāju ir labi vai puslīdz labi iekārtojuši sev piemērotos mājokļus. Loģiski ir plāni tos uzlabot. Taču, samazinoties iedzīvotāju skaitam, diez vai labāk iekārtoti mājokļi veicinās aktīvāku to iegādi. Lielākā daļa trūcīgo ģimeņu paliks tur, kur tās dzīvo. Attiecīgi Latvijā nav gaidāma pat ļoti lēna būvniecības atkopšanās, drīzāk tā notiks Ziemeļeiropas valstīs un Vācijā. Turklāt valstīs, kur uzsprāga lielais ekonomikas burbulis, māju būvniecība īsti neatjaunojas, jo agrākie pircēji nevēlas uzņemties jaunas hipotekāro kredītu saistības un risku. Tagad cilvēki arvien vairāk īrē, nevis pērk dzīvokļus.

Vēlams būtu radīt vai subsidēt mājokļus tiem, kas vēlas pārcelties no laukiem uz pilsētām, lai strādātu. Turklāt būtu jāatceļ uzturēšanās atļaujas ārvalstu ieguldītājiem. Tas latviešiem „dod” tikai augstākas nekustamo īpašumu cenas.

Jevgēnija Markova, „Nira Fonds” valdes locekle

Prakse rāda, ka mājokļu tirgus ir ārkārtīgi emocionālos apsvērumos balstīts un psiholoģiskajiem faktoriem tajā ir liela nozīme. Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina, ka lielākā daļa iedzīvotāju ekonomikas stāvokli valstī uzskata par sliktu. Turklāt puse iedzīvotāju norāda, ka ekonomiskā situācija nemainīsies. Kritiski tiek vērtētas arī iespējas Latvijā atrast labu darbu. Minētie pētījuma rezultāti liecina, ka iedzīvotāju domas par savu nākotni – tieši finansiālo stabilitāti – nav optimistiskas. Šādā situācijā retais iegādāsies jaunu mājokli vai mēģinās uzlabot esošos dzīves apstākļus.

Šai kontekstā interesanti, ka, salīdzinot ar 2009. gadu, šogad iedzīvotāji biežāk izteikuši apmierinātību ar sava mājokļa lielumu. Likumsakarīgi, ka ne pārāk labos ekonomikas apstākļos cilvēki šai ziņā biežāk pauž neapmierinātību, jo katrs liekais metrs maksā naudu.

Pētījuma rezultāti lieliski parāda to, cik mājokļu tirgus (ja runājam par Latvijas rezidentiem) patlaban ir neaktīvs un pasīvs. Tas pilnībā atspoguļo realitāti, jo mājokļa maiņa un iegāde tiek veikta tikai tādos gadījumos, ja tas patiešām nepieciešams, piemēram, ģimenes apstākļu dēļ. Savukārt pirms pieciem gadiem lielākā daļa darījumu, kas saistīti ar mājokļa iegādi, bija diezgan spekulatīvi. Cilvēki daudz vienkāršāk un vieglāk izturējās pret jautājumiem, kas saistījās ar jaunu mājokļu iegādi un dzīves apstākļu uzlabojumiem. Toreiz iedzīvotāji daudz pozitīvāk skatījās nākotnē un jutās drošāki par saviem ienākumiem.

Pozitīvs faktors, kas norāda uz pieaugošu iedzīvotāju finansiālo stabilitāti, ir optimistiskais vērtējums iespējam apmaksāt mājokļu uzturēšanu. Ja situācija turpinās uzlaboties, iedzīvotāji jutīsies drošāki arī par nākotnes perspektīvām. Tad arī rezidentu mājokļu tirgus iekustēsies un darījumu skaits palielināsies.

Ainārs Pauniņš, „RE&RE” valdes priekšsēdētājs

Vērtējot un salīdzinot „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultātus vairāku gadu šķērsgrīzumā, jāatzīst, ka kopumā tiem ir pozitīva tendence. Un, kas vēl svarīgāk, - izvērtējot detalizētāk un salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, rodas pārliecība, ka krīzes laikā mēs tomēr esam auguši un attīstījušies.

Sabiedrības vērtējumi un prognozes gan par ekonomisko situāciju valstī, gan pašu ģimenes materiālo stāvokli ir salīdzinoši piesardzīgas un nav nepamatoti optimistiskas, bet nav arī bezcerīgi pesimistiskas. Mēs esam sākuši domāt saprātīgāk un vērtēt racionālāk, skatoties divus soļus uz priekšu, atšķirībā no nesenā pagātnē piekoptās nereti tuvredzīgās politikas.

Šāda tendence atainojas arī iedzīvotāju prioritātēs, pieņemot lēmumus par jauna mājokļa izvēli. Ja vēl pirms pāris gadiem uzmanība tika pievērsta tikai zemes un nekustamā īpašuma izmaksām, atstājot novārtā to kvalitāti, tehnisko stāvokli un siltināšanu, tad tagad ir tieši pretēji – lielākā nozīme tiek pievērsta tieši mājas tehniskajam stāvoklim un būvniecības kvalitātei. Mani kā būvnieku tas priecē, ja arī mūsu pasūtītāji spēj novērtēt kvalitatīvi veiktu darbu.

Kopumā cilvēki sākuši vairāk domāt ilgtermiņā, redzēt tālāk par šodien un pāri savas „sētas” robežām. Arī mēs būvniecībā aizvien vairāk izjūtam interesi par ilgtspējīgo būvniecību, kas orientēta uz sabalansētiem ilgtermiņa risinājumiem, tādējādi palielinot ēku efektivitāti, samazinot resursu patēriņu, samazinot ēku, to būvniecības un apsaimniekošanas procesu materiālietilpību, energoietilpību un negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un apkārtējo vidi. Lai gan šī tēma patlaban ir īpaši aktuāla, gribētos domāt, ka minētā tendence jau tuvākajā laikā kļūs tikai pašsaprotama.

Aivita Putniņa, sociālantropoloģe

Viens no iespējamiem skaidrojumiem iedzīvotāju apmierinātības pieaugumam attiecībā uz savu mājokli, salīdzinot ar 2009. gadu, varētu liecināt, ka kritusies iedzīvotāju vēlmju līnija. Respondenti uzrāda arī zināmu piesardzību savās vēlmēs, jo nespēj orientēties nekustamā īpašuma tirgus tendencēs. Neskatoties uz nekustamā īpašuma nodokļa ieviešanu, kā arī siltuma un elektrības izmaksu kāpumu, minētās izmaksas vēl nekalpo par būtisku kritēriju, izvērtējot mājokli. Mājokli cilvēki skata, pirmkārt, kā būvi ar tai pieguļošu infrastruktūru, taču neizvērtē to sociālās dzīves kontekstā. Tiesa, tieši jautājumi par apkārtējās sociālo dzīvi aptaujā nav iekļauti.

Pēteris Strautiņš, DNB bankas ekonomikas eksperts

Demogrāfijas tendences nepārprotami atspoguļojas arī sabiedrības vērtējumos par mājokļu lielumu. Cilvēku īpatsvars, kuri ir pilnīgi apmierināti ar sava mājokļa platību, kopš 2009. gada ir pieaudzis no 22% līdz 31%. No 18% līdz 28% pieaudzis arī to cilvēku īpatsvars, kuri apmierināti ar apkārtējo infrastruktūru. Tas, iespējams, atspoguļo dzīvošanai vismazāk piemērotajās Latvijas vietās esošo mājokļu pamešanu un pārcelšanos uz lielākām apdzīvotajām vietām. Līdzīgi varētu skaidrot arī nedaudz pozitīvāku vērtējumu ēku tehniskajam stāvoklim — laikā, kad iedzīvotāju skaits samazinās, sliktākos mājokļus var vienkārši atstāt likteņa varā. Šķiet, ka pieaugošā konkurence savukārt likusi saspāroties ēku apsaimniekotājiem, ar viņiem pilnībā apmierināto cilvēku īpatsvars pēdējos gados pieaudzis no 12 līdz 16%.

Tā kā lieli ieguldījumi mājoklī nav kas tāds, ko cilvēki veic katru gadu, ir tikai likumsakarīgi, ka gandrīz divas trešdaļas iedzīvotāju patlaban neplāno to darīt.

Ieva Strode, tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra „SKDS” sociālo un politisko projektu direktore

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti liecina: aptuveni trešā daļa iedzīvotāju uzskata, ka nekustamo īpašumu cenas kāps jau nākamā gada laikā, tam, ka šis tirgus kļūs aktīvāks, tic 15% iedzīvotāju, bet vēl retāk cilvēki paši plānojuši tajā aktīvi piedalīties.

Pētījuma dati arī rāda, ka pašreizējā mājokļa platība un pieejamā infrastruktūra lielāko daļu iedzīvotāju apmierina (salīdzinot ar 2009. gadu, šie rādītāji ir pat pieauguši), biežāk neapmierinātība gan pausta par apsaimniekotāja darbību un mājas tehnisko stāvokli. Gandrīz divas trešdaļas aptaujāto arī uzskata, ka spēs nomaksāt rēķinus par mājokļa uzturēšanu (tiesa, 41% aptaujāto atzina, ka šī iemesla dēļ būs jātaupa citās jomās). Jāpiebilst gan, ka apkures rēķini par februāri, kas nepatīkami pārsteidza daudzus iedzīvotājus, tika saņemti jau pēc šī pētījuma veikšanas.

Kā galvenos kritērijus, izvēloties jaunu mājokli, vairāk nekā puse iedzīvotāju minējuši mājas tehnisko stāvokli un labu infrastruktūru. Zemas izmaksas ir trešais biežāk minētais aspekts, ko atzīmējuši 43% aptaujāto (gandrīz tikpat bieži starp svarīgākajiem ir atzīmēti tādi aspekti kā mājas siltināšana un zema mājokļa cena).

Citi apsvērumi – kaimiņi un tuvums radniekiem, drošība, vietas prestižs un apkārtējās vides izskats (ainava), kā arī netiešās izmaksas, ko nosaka tuvums darbvietai un apsaimniekotāja darba kvalitāte, – cilvēkus uztrauc mazāk nekā mājokļa tehniskais raksturojums un cena. Interesanti, ka zemas regulārās mājokļa izmaksas (tostarp komunālie maksājumi) un tā cena starp nozīmīgākajiem aspektiem minēti retāk nekā 2009. gada augustā, kad tika veikts līdzīga rakstura „DNB Latvijas barometra” pētījums.

Edgars Šins, Latvijas Nekustamo īpašumu darījumu mākeru asociācijas valdes priekšsēdētājs, „Latio” valdes priekšsēdētājs

„DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti atklāj, ka pakāpeniski mainās Latvijas iedzīvotāju attieksme pret savu īpašumu un mājokļa izvēlē pieaug nozīme tādiem faktoriem kā īpašuma tehniskais stāvoklis, apkārtējā infrastruktūra, uzturēšanas izmaksas, bet zema cena nebūt nav svarīgākais kritērijs. Priecē, ka šogad ievērojami biežāk nekā 2009. gadā veiktajā pētījumā kā svarīgs faktors dzīvokļa izvēlē nosaukta tā atrašanās siltinātā mājā. Tas liecina par cilvēku attieksmes un izpratnes maiņu. Mājokļu īpašnieki arvien vairāk sāk apzināties, ka mājā ar paaugstinātu energoefektivitāti būs ne vien zemākas uzturēšanas izmaksas, bet arī dzīvokļa vērtība salīdzinājumā ar nerenovētām mājām būs augstāka.

„Latio” grupas uzņēmuma „Latio namsaimnieks” pieredze liecina, ka daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju kūtrums mazinās, interese par māju renovāciju beidzot ir iekustējusies un aizvadītā gada laikā kļuvusi jūtama. To sekmē arī iespēja iepazīties ar jau pabeigtiem māju renovācijas projektiem un novērtēt to ieguvumus. Piemēram, „Latio namsaimnieka” renovētajās mājās Liepājā un Jelgavā siltuma patēriņš samazinājies aptuveni par 50%, salīdzinot ar laiku pirms to renovācijas. Domāju, ka tuvākajā laikā vēlmi savest kārtībā savus mājokļus izteiks arvien vairāk daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju, tādēļ ļoti svarīgi, kādu atbalstu sniegs valsts struktūras un vai tiks saglabātas renovācijas darbu līdzfinansējuma iespējas.

Nemot vērā iepriekšējos gados piedzīvoto ekonomikas kritumu un iedzīvotāju maksātspējas līmeni, saprotams ir lielākās daļas aptaujāto noskaņojums šogad neveikt savu dzīves apstākļu uzlabošanu, iegādājoties vai īrējot jaunu mājokli vai remontējot esošo. Lai gan nekustamā īpašuma tirgus zemāko krituma punktu ir pārvarējis un palielinās darījumu skaits, cenas ir stabilas; dažos segmentos – pat ar pieauguma tendenci. Taču Latvijas pircēju aktivitāte tomēr ir diezgan neliela. To apliecina arī „DNB Latvijas barometra” pētījuma rezultāti – tikai aptuveni desmitā daļa atbildējusi, ka tuvākajā laikā plāno pirkt vai īrēt citu mājokli.

Vairākos nekustamā īpašuma tirgus segmentos – īpaši Rīgas centrā un Jūrmalā – aktivitāti nodrošina ārvalstu pircēji. Pagājušajā gadā ārzemnieki īpašumu iegādē ieguldījuši vairāk nekā 130 miljonus latu. Vienīgi būtu jāuzsver, ka ārvalstu pircējus interesējošie īpašumi ir atšķirīgā cenu kategorijā un tiešā veidā neietekmē to īpašumu cenu līmeni, kurus iegādājas vietējie iedzīvotāji, piemēram, mikrorajonu tipveida un jauno projektu dzīvokļu, kā arī privātmāju segmentā. Pieprasījums un cenu izmaiņas šajos segmentos būs atkarīgas no iedzīvotāju maksātspējas pieauguma, kā arī no tā, vai bankām izdosies palielināt hipotekārās kredītēšanas apjomus. Pētījums rāda, ka trešdaļa iedzīvotāju šogad prognozē īpašumu cenu kāpumu, bet tikai neliela daļa paredz tirgus aktivizēšanos vai kredītu ņemšanas pieaugumu. Jāteic, ka šogad tiešām straujas pārmaiņas mājokļu tirgū nenotiks, - neliels cenu pieaugums gaidāms tiem mājokļiem, kas atbildīs pircēju kvalitātes prasībām, tai skaitā dzīvokļiem renovētās, sakārtotās mājās.

Aija Žigure, Centrālās statistikas pārvaldes vadītāja

Jaunākā „DNB Latvijas barometra” pētījuma dati liecina, ka iedzīvotāji joprojām nav droši par savu ekonomisko stabilitāti ilgākā laika periodā. Nepietiekamie ienākumi un nestabilitāte darba tirgū neļauj iedzīvotājiem ar pārliecību plānot turpmāko dzīves kvalitātes uzlabošanu. Turklāt palielinās to māsaimniecību skaits, kurām ikdienas izdevumu segšana sagādā grūtības. Likumsakarīgi, ka lielākā daļa iedzīvotāju arī neplāno neko darīt, lai uzlabotu savus dzīves apstākļus, - tostarp veikt dzīvokļa remontu, paplašināt dzīvojamo platību vai iegādāties jaunu dzīvokli vai māju. Šai kontekstā savukārt pārsteidz, ka, izsakot viedokli par faktoriem, kas ietekmētu lēmumu par dzīves apstākļu uzlabošanu, iedzīvotāji retāk min mājokļa cenu un uzturēšanas izdevumus, bet biežāk uzsver kvalitātes

prasības. Varētu pieņemt, ka mājokļu uzlabojumus plāno tādas ģimenes, kuras veiksmīgi pārdzīvojušas ekonomiskās krīzes periodu un ir atguvušas stabilu dzīves līmeni.

PIELIKUMI**„DNB Latvijas barometra” Nr.46 aptaujas tehniskā informācija**

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1022 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (122 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 10.02.2012. līdz 22.02.2012.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 07.09.2011.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0
REĢIONS			
Rīga	32.1	31.8	31.8
Pierīga	17.6	17.5	17.5
Vidzeme	11.0	10.3	10.3
Kurzeme	11.6	13.1	13.1
Zemgale	12.2	12.3	12.3
Latgale	15.5	15.0	15.0
DZIMUMS			
Vīrieši	43.4	47.2	47.2
Sievietes	56.6	52.8	52.8
TAUTĪBA			
Latvieši	60.0	57.9	57.9
Citi	40.0	42.1	42.1
VECUMS			
18 - 24 g.v.	13.7	13.8	13.8
25 - 34 g.v.	18.6	19.7	19.7
35 - 44 g.v.	18.7	18.5	18.5
45 - 54 g.v.	17.6	19.2	19.2
55 – 74 g.v.	31.4	28.7	28.7
STATUSS			
Strādājošie	59.8	61.5	
Nestrādājošie	40.2	38.5	
IZGLĪTĪBA			
Pamata	12.8	13.0	
Vidējā, vidējā speciālā	60.9	61.0	
Augstākā	26.3	26.0	
PILSONĪBA			
LR pilsoņi	83.9	83.2	
Respondenti bez LR pilsonības	16.1	16.8	

Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums.

„DNB Latvijas barometra” Nr.46 aptaujā izmantotā anketa

I DAĻA - INDIKATORI

N1. Vai, Jūsaprāt, situācija Latvijā kopumā attīstās pareizā vai nepareizā virzienā?

Pareizā	1
Nepareizā	2
Grūti pateikt/ NA	8

N2. Kā Jūs šobrīd vērtējat Latvijas valdības darbu? Vai Jūs ar to esat...

Pilnībā apmierināts	1
Drīzāk apmierināts	2
Drīzāk neapmierināts	3
Pilnībā neapmierināts	4
Grūti pateikt/ NA	8

N3. Kā Jūs novērtētu pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N4. Vai, Jūsaprāt, Latvijas ekonomikas situācija šobrīd kopumā uzlabojas, nemainās vai arī pasliktinās?

Uzlabojas	1
Pasliktinās	2
Nemainās	3
Grūti pateikt/ NA	8

N5. Domājot par Latvijas ekonomikas stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N6. Kā Jūs novērtētu savu/ savas ģimenes pašreizējo finansiālo stāvokli? Vai, Jūsaprāt, tas ir...

Ļoti labs	1
Drīzāk labs	2
Viduvējs	3
Drīzāk slikts	4
Ļoti slikts	5
Grūti pateikt/ NA	8

N7. Domājot par Jūsu un Jūsu ģimenes materiālo stāvokli pēc 12 mēnešiem, vai, salīdzinot ar pašreizējo situāciju tas, Jūsaprāt, visdrīzāk būs...

Ievērojami uzlabojies	1
Nedaudz uzlabojies	2
Nebūs mainījies	3
Drīzāk pasliktinājies	4
Ievērojami pasliktinājies	5
Grūti pateikt/ NA	8

N8. Kādas, Jūsaprāt, šobrīd kopumā ir iespējas Latvijā atrast labu darbu? Vai, Jūsaprāt, tās ir...

Ļoti labas	1
Drīzāk labas	2
Viduvējas	3
Drīzāk sliktas	4
Ļoti sliktas	5
Grūti pateikt/ NA	8

II DAĻA – MĀJOKĻI

T1. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat apmierināts/-a ar savu pašreizējo mājokli 5 punktu skalā, kur 1 nozīmē „pilnīgi neapmierināts”, bet „5” – „pilnīgi apmierināts”!

		1 – pilnīgi neapmierināts	2	3	4	5 – pilnīgi apmierināts	Grūti pateikt/NA
1	Mājas kopējais stāvoklis (ēkas tehniskā kvalitāte, būvniecības kvalitāte)	1	2	3	4	5	8
2	Apkārtējā infrastruktūra (ceļi, sabiedriskā transporta, skolu, veikalu pieejamība u.c.)	1	2	3	4	5	8
3	Jūsu mājokļa (dzīvokļa, privātmājas) lielums	1	2	3	4	5	8
4	Apsaimniekotāja (mājas uzturētāja) darbs	1	2	3	4	5	8

T2. Ja Jūs tagad vēlētos iegādāties mājokli, kas būtu 5 galvenie kritēriji? (Izsniegt kartīti T2! Norādīt līdz 5 atbilžu variantiem)

Mājas tehniskais stāvoklis, būvniecības kvalitāte	1	Vietas prestižs	10
Tas, vai māja ir siltināta	2	Tas, kādi ir kaimiņi	11
Mazāks mājoklis nekā tagad	3	Mājokļa labiekārtotība (pilnībā labiekārtots, ar visām ērtībām)	12
Lielāks mājoklis nekā tagad	4	Apkārtējā ainava (skats pa logu)	13
Labā infrastruktūra (ceļi, sabiedriskā transporta, skolu, veikalu pieejamība u.c.)	5	Zema mājokļa (dzīvokļa) cena	14
Apsaimniekošanas, mājokļa uzturētāja darba kvalitāte	6	Zemas mājokļa (dzīvokļa) izmaksas (maksājumi par uzturēšanu, komunālajiem maksājumiem)	15
Drošība rajonā, kur atrodas mājoklis	7	Cits faktors (<i>lūdzu norādiet!</i>).....	16
Lai atrastos pēc iespējas tuvāk darba vietai	8	Grūti pateikt/NA	98
Lai atrastos pēc iespējas tuvāk kādu cilvēku (ģimenes locekļu, draugu) mājvietai	9		

T3. Kurš no šiem izteikumiem vislabāk apraksta Jūsu situāciju, runājot par Jūsu iespējām segt maksājumus par mājokļa uzturēšanu (īre, komunālie maksājumi u.tml.)? Viena atbilde!

Netieku galā, jau tagad ir parādi par mājokli	1
Pagaidām spēju nomaksāt, bet, visticamāk, līdz apkures sezonas beigām iekrāsies parādi	2
Domāju, ka spēšu nomaksāt, lai arī nāksies ekonomēt uz citām lietām	3
Varēšu samaksāt par mājokli bez īpašām grūtībām	4
Grūti pateikt/NA	8

T4. Šobrīd daļa cilvēku nevar vai negrib maksāt par mājas apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, tāpēc nereti izveidojas situācija, ka atsevišķu parādnieku dēļ citi mājas iedzīvotāji nevar saņemt pilnvērtīgus komunālos pakalpojumus (piem., netiek pieslēgta apkure, karstais ūdens, tīrīta mājas apkaime, izvesti atkritumi u.t.t.)? Kā Jūs domājat, kas būtu labākie risinājumi šādā situācijā? Izsniegt kartīti T4! Norādīt līdz 3 atbilžu variantiem!

Segt nemaksātāju parādus no valsts vai pašvaldības budžeta līdzekļiem	1
Mazturīgajiem iedzīvotājiem piešķirt lielākus sociālos pabalstus	2
Pastiprināt cīņu ar nemaksātājiem (bargāki sodi, parādu piedziņa u.c.)	3
Nodrošināt iespēju atslēgt pakalpojumus konkrētajiem nemaksātājiem	4
Veikt pasākumus, lai samazinātos mājas apsaimniekošanas izmaksas (piemēram, apkures gadījumā – siltināt ēkas, nomainīt logus koplietošanas telpās u.c.)	5
Pārskatīt komunālo pakalpojumu tarifus (stingrāk kontrolēt, samazināt nodokļus u.tml.)	6
Citi pasākumi (<i>norādīt, kādi</i>).....	7
Grūti pateikt/NA	8

T5. Domājot par mājokli, vai Jūs tuvāko 12 mēnešu laikā plānojat darīt kaut ko no minētā? (Atzīmēt visus piemērotus variantus!)

Labiekārtot, remontēt pašreizējo mājokli	1
Pirkt/ Īrēt lielāku mājokli	2
Pirkt/ Īrēt mazāku mājokli	3
Pirkt/ Īrēt kvalitatīvāku mājokli (piem., labākā mājā, ar vairāk ērtībām u.c.)	4
Pirkt/ Īrēt lētāku mājokli (mazāka īre, komunālie maksājumi)	5
Pirkt/ Īrēt mājokli, kas atrastos izdevīgākā vietā (tuvāk darbavietai, bērnu skolai u.tml.)	6
Iegādāties mājokli jaunuzceltā daudzdzīvokļu mājā	7
Iegādāties mājokli senāk celtā daudzdzīvokļu mājā	8
Iegādāties privātmāju/ mājokli privātmājā	9
Būvēt māju	10
Pārdot māju/ dzīvokli	11
Neplānoju darīt neko no minētā	12
Grūti pateikt/NA	98

T6. Tiek pausti dažādi viedokļi par to, kas tuvāko 12 mēnešu laikā notiks nekustamo īpašumu jomā Latvijā. Kuras no šīm prognozēm, Jūsaprāt, nākamā gada laikā piepildīsies? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!)

Nekustamo īpašumu cenas kāps	1
Nekustamo īpašumu cenas kritīsies	2
Nekustamo īpašumu tirgus kļūs aktīvāks (vairāk pirks un pārdos)	3
Dzīvojamās mājas tiks celtas vairāk	4
Cilvēki vairāk ņems kredītus nekustamā īpašuma iegādei	5
Nekas no šeit minētā	6
Grūti pateikt/NA	8

Papildu informācija:

Teika Lapsa

DNB bankas sabiedrisko attiecību vadītāja

Tel. 29161561

E-pasts: teika.lapsa@dnb.lv